

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 24^ο | ΑΘΗΝΑΙ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1910 | ΑΡΙΘΜΟΣ 991

ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΑΡΧΟΥΝ μήνες εύλογημένοι, αγαπημένοι, μήνες ωραίοι και μήνες άσχημοι, μήνες χαρούμενοι και μήνες μελαγχολικοί, μήνες που κλείουν εις της τριάνταήμερες των βασανών και πόνους και αγωνίας. Από τους τελευταίους αυτούς είναι και ο Σεπτέμβριος, για τα παιδιά πρώτον, και για τους μεγάλους έπειτα.

“Ολοι μας τον Ιούλιον και Αύγουστον γινόμεθα όλίγο παιδιά. “Ολοι μας τειπελεύομεν, απειθαρχοϋμεν, καταργοϋμεν κάθε δεσμόν με της σκλαβιάς του κόσμου και των καθηκόντων, που συχνά μās βασανίζουν και μαραίνουν κάθε χαράν και κάθε απόλαυσιν της ζωής. “Ολοι οί σκλάβοι των συνηθειών του κόσμου γίνονται τους δύο αυτούς μήνες απελεύθεροι. Είτε γιατί ή ζέστη τó προκαλεί, είτε γιατί ή κούρασις μās τó επιβάλλει, είτε γιατί οί άνθρωποι με τον καιρό αισθάνονται την ανάγκην να γυρίζουν όπισω εις την άγκαλά της φύσεως, της εδρευετικής αυτής μητέρας, όλοι αλλάζομεν ζωήν, αφήνομεν τά σπίτια μας, τās αναπαύσεις μας, τους ιδιικούς μας και τρέχομεν εις τά βουνά και της ακροθαλασσιές να ζήσομεν άπλά, άπείριττα, να αναπνεύσομεν δροσερόν και άγνόν άέρα, να επισκευάσομεν δηλητηριασμένους όργανισμούς, να δυναμώσομεν κουρασμένα νεϋρα, να ανανεώσομεν αίμα γεμάτο τοξίνες, να εφοδιάσομεν τās αποθήκας του σώματος όπως εφοδιάζομεν και

τās αποθήκας των σπιτιών μας δια τους δυσκόλους μήνας του χειμώνος.

Και οί μεν μεγάλοι ξαναρχίζομεν τον μήνα αυτόν της παλαιάς ζωής με κάποιαν μελαγχολίαν, ίσως, βέβαια όμως και με μίαν σχετικήν ευχαρίστησιν. Δυώ μήνες έλευθερίας αρχίζουν να μās κάνουν να ποθοϋμεν την σκλαβιά μας, να αναζητοϋμεν τά παλιά μας δεσμά, να νοσταλγοϋμεν τά σπίτια μας, της φροντίδες και της αγωνίας κάποτε που μās περιμένουν, δια λόγους ξεχωριστούς για τον καθένα, που καταλήγουν όμως πάντα εις τó ίδιο αποτέλεσμα.

Τά παιδιά όμως είναι πλάσματα δυστυχισμένα τον μήνα αυτόν. “Οχι μόνο γιατί χάνουν την έλευθερίαν των, όχι μόνον γιατί τó σωμα των δεν θα πλείει πειά εις τον μυρισμένον άέρα της έξοχής, αλλά και γιατί θα αρχίση τó μαρτύριον του σχολείου. Και αν για τά παιδιά εν γένει τó σχολειόν είναι μαρτύριον, για τά ιδικά μας είναι διπλάσιως βασανιστικόν, διότι έχουν να παλαιούν με τον σχολαστικισμόν των προγραμμάτων και της διδασκαλίας της κλασικής, και της αλλαγής του συστήματος και του ύφους των διδασκάλων και τώσων άλλων μοριών που μεταβάλλουν την ζωήν των εις κόλασιν.

Οί όλλοι λαοί ήρχισαν να σκέπτονται σοβαρά δια την καλλιτέρευσιν της τύχης των μικρών, δια την φιλανθρωποτέραν μόρφωσίν των, δια την λογικωτέραν και πλέον σύμφωνον με την φύσιν των εκπαιδευσιν. Τό καλοκαιρι

αυτό, ακριβώς εις τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πείρας, οἱ ὅποιοι ἔχουν κάποιαν σχέσιν μετὰ τὰ παιδιὰ, εἴτε ὡς ἐπιστήμονες παιδαγωγοί, εἴτε ὡς ἰατροί, εἴτε ὡς φιλόλογοι, εἴτε ὡς ψυχολόγοι, συνήλθαν εἰς τὸ Παρίσι καὶ ἐσκέφθησαν ὅλοι μαζί, πῶς θὰ κάμουν τὴν ζωὴν τῶν μικρῶν ὀλιγώτερον βασανισμένην καὶ δυστυχῆ, καὶ πῶς θὰ τὰ ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὰς μωρίας ποῦ ἐσώριασε γύρω των ὁ σχολαστικισμὸς καὶ ὁ ἀψυχολόγητος δασκαλισμὸς τῶν ἀνθρώπων, ποῦ συντάσσουν τὰ προγράμματα καὶ κανονίζουν τοὺς νόμους τῆς ζωῆς τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Εἰς τὸ Συνέδριον αὐτὸ ἀντεπροσωπεύθησαν πολιτισμένα καὶ ἀπολίτιστα κράτη, προοδευτικὰ καὶ ὀπισθοδρομικά, τόσον ὅλοι ἔχουν καταλάβει πλέον, ὅτι ἂν ὑπάρχουν τυραννίαι διὰ τοὺς μεγάλους, δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ ὑπάρχουν καὶ διὰ τὰ μικρά, τὰ ὁποῖα ἀνηλεῶς δεκατίζονται ἀπὸ αὐτὰς καὶ προετοιμάζονται γενεὰς τοῦ μέλλοντος ἐκφύλους καὶ ἐξηντλημένας.

Αἱ Γαλλικαὶ ἐφημερίδες, ποῦ ἐδημοσίευσαν τὰ πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ ἀνέφεραν τὰ κράτη ποῦ ἀντεπροσωπεύθησαν ἐπισήμως, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρεται καὶ ἡ Τουρκία καὶ ἡ Βουλγαρία, ὄχι ὅμως καὶ ἡ Ἑλλάς. Ὑποθέτω ὅτι δὲν θὰ ἀντιπροσωπεύθη. Ἡμεῖς, βλέπετε, ἔχομεν τόσον τέλεια διωργανωμένα τὰ σχολεῖά μας, ὥστε δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ἀπὸ ξένα φῶτα.

Δὲν ὑπῆρχεν ἄλλως τε καμμία ἀνάγκη νὰ ἀντιπροσωπευθῆ ἡ Ἑλλάς ἀπὸ εἰδικούς παιδαγωγούς. Φαίνεται ὅτι οἱ ξένοι ἐπέσιθσαν πλέον, ὅτι καὶ ὁ τελειότερος παιδαγωγὸς δασκαλίζει πολὺ ἢ ὀλίγο, καὶ ὅτι ὅλοι δὲν μποροῦν νὰ ξεκολλήσουν ἀπὸ τὸ ἄνω τῶν τῶν μικροβίων τῆς ρουτίνας, ποῦ τόσον ἔχει κουράσει καὶ ἐξαντλήσει τὴν ἀνθρωπότητα. Οἱ διοργανωταὶ λοιπὸν τοῦ Συνεδρίου ἐστράφησαν μετὰ ἰδιαιτέραν προτίμησιν πρὸς τὸν ἰατρικὸν κόσμον, ὡς καὶ πρὸς τοὺς ψυχολόγους μυθιστοριογράφους, ἰδίως ἐκείνους ποῦ κατέγιναν εἰδικώτερον μετὰ τὴν ψυχολογίαν τῶν παιδιῶν, εἴτε ὡς συγγραφεῖς παιδικῆς φιλολογίας, εἴτε ὡς μελετηταὶ τῆς εἰδικῆς ψυχολογίας τῶν φύλων. Ὁ Μαρσέλ-Πρεβὼ ὁ συγγραφεὺς τῶν Demi-vierges ἦτο ἀπὸ τοὺς κυριώτερους μοχλοὺς τῆς ἐνεργοῦ δράσεως τοῦ συνεδρίου αὐτοῦ.

Τὸ πρόγραμμα τῶν πρὸς συζήτησιν θεμάτων δίδει ἀκριβῶς τὴν ἰδέαν, ἡ ὁποία διεῖπε τὸ συνέδριον αὐτὸ, πρόγραμμα ἐντελῶς ξένον ἀπὸ τῆς ρουτίνας τοῦ παρελθόντος. Σπουδαιότερον τμῆμα τοῦ προγράμματος ἀναφέρεται

εἰς τὴν Education Sexuelle. Σύνοψιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ τμήματος αὐτοῦ δημοσιεύομεν εἰς ἄλλην σελίδα, διὰ νὰ δώσωμεν ἰδέαν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν σήμερον ἐννοεῖται ἡ ἀνατροπὴ, ἀντιθέτως πρὸς τὸν σεμνότυπον καὶ ὑποκριτικὸν ταρτουφισμὸν, τοῦ ὁποίου ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ φοβερὰ ἐκλυσίς τῶν ἠθῶν, ἡ ὁποία λυμαίνεται καὶ τὰς παιδικὰς ἀκόμη τάξεις.

Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ δὲν ἦτο παιδαγωγός, ἀλλὰ ὁ ἰατρὸς Mathieu, πρόεδρος τοῦ ἐν Παρίσι οἰς Ὑγιεινοῦ Σχολικοῦ Συνδέσμου, ὁ ὁποῖος ἐξέθεσε τοὺς λόγους τοῦ παιδικοῦ ἐκφυλισμοῦ τῶν ἡμερῶν μας. Εἶναι ἡ καθιστικὴ ἐπὶ τόσας ὥρας ζωὴ τοῦ σχολείου, εἶπεν, καὶ ἡ πολύωρος μελέτη τοῦ σπιτιοῦ, αἱ ὁποῖαι ἀφήρσαν ἀπὸ τὰ παιδιὰ τὸν ἀέρα τοῦ υπαίθρου καὶ τὴν ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐνδυνάμωσιν τοῦ παιδικοῦ σκελετοῦ κίνησιν. Ἐὰν εἰς τὴν ἐξασθένεισιν αὐτὴν προστεθῆ καὶ ἡ κληρονομικότης ἀπὸ γονεῖς ἐκπαιδευθέντας ὑπὸ χειροτέρους ἀκόμη ὄρους, ἐννοοῦνται ὅλοι αἱ σωματικαὶ ἀτέλειαι τῆς σημερινῆς γενεᾶς καὶ ὁ ἀπειλούμενος τέλειος ἐκφυλισμὸς τῆς ἀνθρωπότητας. Διότι ὅπως τὸ σῶμα ἐξηντλήθη καὶ κατεστράφη, ἐξαντλεῖται καὶ καταστρέφεται καὶ τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὴν ἄσκοπον ὑπερκόπωσιν εἰς ἀπόκτησιν γνώσεων, αἱ ὁποῖαι τόσον περισσότερο ἀποδεικνύονται ἄχρηστοι, ὅσον ἐξασθενοῦν τὴν μνήμην καὶ δὲν ἀφίνουν ὀπίσω των τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἓνα ἀνόητον ἀνακάτωμα λέξεων καὶ τύπων.

Ἄρα γε οἱ πολυπληθεῖς σήμερον νέοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, θὰ νομίσουν καθήκον τῶν πρὶν ἀκόμη ἀρχίσουν νὰ ὀνομάζονται σοσιαλισταὶ καὶ μηδενισταὶ νὰ ὀνομασθοῦν παιδόφιλοι καὶ μετὰ ἀπλοποίησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων μεταβάλλουν τὸ σχολεῖον ἀπὸ κέντρον βασιάνων εἰς τόπον ἀναγεννήσεως τῆς φυλῆς μας, ποῦ τόσον ἐξέπεσε καὶ ἐξεφυλίσθη, ὥστε νὰ θεωρῆται σήμερον ἡ πλέον ἀδύνατη καὶ ἡ πλέον ἀσήμαντος καὶ ἀπὸ τοὺς χθεσινούς ἀκόμη βαρβάρους.

Καὶ ἄρα γε ἀκόμη ὁ συμπατριώτης μου πολιτευτῆς, ὁ ὁποῖος μετεκλήθη ἀπὸ τὴν ἡρωικήν μας πατρίδα, διὰ νὰ χύσῃ νέον αἷμα εἰς τὸν ἐξηντλημένον καὶ ἀναιμικὸν ὄργανισμὸν τῆς φυλῆς μας θὰ ρίψῃ πρῶτα πρῶτα κάτω τῆς φυλακῆς τῶν παιδιῶν μας ποῦ ὀνομάζονται σχολεῖα, γιὰ νὰ ὑψώσῃ ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια των τοὺς μαγικοὺς πύργους τῆς ὑγείας καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γενεῶν τῆς αὔριου ;

K. PAPPEN

Ο ΝΕΟΣΤΥΘΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ ΝΙΚΗΤΑΣ ΚΑΙ Ο ΜΙΚΡΟΤΕΡΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ

CLARA SCHUMANN

Α'.

ΜΕΣ' ΣΤΗΝ καρδιά μου ἔχω στήσει ἓνα βωμὸ λατρείας καὶ ἀγάπης στὴν Clara Schumann, τὴ μουσικὴ μεγαλοφυΐα, τὴν παραδειγματικὴ γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ στὸν βωμὸ αὐτὸ τῆς φέρνω σήμερον λίγα ταπεινὰ λουλουδάκια, βγαλμένα μέσα ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου καὶ τῆς τ' ἀφιερώνω.

Ἡ Clara Schumann ! Καὶ ποιὸς δὲ συγκινήθηκε διαβάζοντας τὴν ἱστορία τῆς ζωῆς της. Μιὰ ζωὴ πλούσια σὲ λύπες καὶ δάκρυα καὶ πόνους, μὰ πλούσια ἐπίσης σὲ χαμόγελα,

σὲ ἀγάπη, σὲ δόξα, σὲ καθήκοντα, σὲ βαθιὰς καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις. Μιὰ ζωὴ, τῆς ὁποίας ἔζησε κάθε στιγμή, καὶ ἐννοιωσὲ βαθειὰ κάθε πόνον καὶ γόρηκε κάθε χαρὰ. Μιὰ τέτοια ζωὴ ἀξίζει γιὰ χίλιες, μιὰ τέτοια ζωὴ κλείνει μέσα της κάτι ἀπὸ τ' ἀπειρο, μιὰ τέτοια ζωὴ ἀξίζει κανεὶς νὰ τὴ ζήσει, καὶ ἄς εἶναι βουτυγμένη στὰ δάκρυα, καὶ ἄς εἶναι ραγισμένη ἀπὸ τὸν πόνο.

Ἡ βιογραφία τῆς Κλάρας μπορεῖ νὰ διαιρεθῆ σὲ τέσσαρες περιόδους : ἡ παιδικὴ τῆς ἡλικία, οἱ ἀραβῶνες της, ὁ γάμος καὶ τέλος τὰ χρόνια μετὰ τὸν τραγικὸ θάνατον τοῦ ἀντρός της.

Δὲν μπορεῖ κανεὶς ν' ἀναφέρει τὰ παιδικὰ

της χρόνια χωρίς να πη δύο λόγια για τὸν πατέρα της, τὸν Friedrich Wieck τὸν καλλίτερο σχεδὸν παιδαγωγὸ τῆς ἐποχῆς του. Αὐτὸς ὠδήγησε τὰ πρῶτα μουσικὰ βήματα τῆς Κλάρας, ἐκαλλιέργησε τὴ μεγαλοφυΐα της, τὴν εἰσήγαγε στὸν τότε μουσικὸ κόσμον, ὅπου δὲν ἄργησε τὸ θαυματουργὸ παιδί νὰ λάμψη σὰν κἀτι σπάνιο καὶ μοναδικό. Οἱ καλλιτεχνικὲς της δάφνες σὲ τέτοια τρυφερὴ ἀκόμα ἡλικία οὔτε μετροῦνται· ἦταν ἕνας ἐνθουσιασμός, ἕνα πανδαμῖο.

Μ' ὄλ' αὐτὰ ἡ Κλάρα ἐμνησκε παιδί καὶ ὅπως τὴν παριστάνουν γράμματα δικὰ της καὶ τῶν δικῶν της, ἕνα παιδί ἀξιολάτρευτο. Ἐνα μῖγμα περηφάνιας καὶ innigkeit λίγο ἄγρια καὶ χαδιάρια μαζὺ καὶ πάντα σοβαρὴ καὶ εὐγενέστατη.

Ὁ πατέρας της γράφει: «Μιὰ φορὰ χιό-νιζε καὶ μοῦ ἔπεσε στὴν ἀγκαλιὰ μιὰ πεισματάρικη χιονονιφάδα· κ' ἦταν ἡ Κλάρα» Ἡ παρομοίωση βρίσκω τὴ χαρακτηρίζει λαμπρὰ. Λευκὴ κι' ἀνυπότακτη.

Ἡ Κλάρα ἦταν ἕνδεκα χρονῶ ὅταν γνώρισε τὸν Schumann, ποῦ ἦρθε νὰ σπουδάσει μουσικὴ μὲ τὸν πατέρα της καὶ σὰν δυὸ ἐκλεχτὲς ψυχῆς ποῦ ἦτανε, τίς συνδέσει μιὰ φιλία ἐξαιρετικὴ, ποῦ λίγο λίγο μετεβλήθηγε στὴν πιὸ πιστὴ, τὴν πιὸ ποιητικὴ ἀγάπη ποῦ μπορεῖ κανεὶς ν' ἀπαντήση. Κ' ἐπειδὴ κοινὲς ἦταν οἱ ἐντυπώσεις καὶ τὰ αἰσθηματὰ τους, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ μιλήσῃ κανεὶς γιὰ τὴν Κλάρα χωρὶς ν' ἀναφέρῃ τὸν Schumann καὶ τὸ ἐναντίο. Αὐτῶν τῶν δυὸ ἡ ἱστορία εἶναι μιὰ ἱστορία καὶ ἡ ζωὴ μιὰ ζωή.

Ὁ Schumann ἦταν ἐκεῖνος ποῦ τῆς ἔκαμε τὴ μεγαλειότερη ἐντύπωση στὸν παιδικὸ της κύκλον καὶ ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς καλλιτέχνης. Ἦταν ἑπτὰ χρόνια μεγαλειότερός της μὰ ἡ μουσικὴ εἶχε ὀριμάσει τὴν ψυχὴ τῆς Κλάρας, ὅπως ἔγραφε καὶ κἀποιοι κριτικὸς της, ποῦ ἔλεγε: «Ἄν δῆς μονάχα τὴν Κλάρα, ἔχεις τὴν ἐντύπωση ἐνός παιδιοῦ χαριτωμένου κ' εὐθυμου· ἂν τὴν παρατηρήσῃς ὅμως προσεχτικὰ, βλέπεις πῶς τὸ στοματάκι της πέρνει κἀποιοι φορὲς μιὰν ἐκφραση λυπητερῆ· τὸ παιδί αὐτὸ λὲς ἔμαθε μιὰ πικραμένη καὶ χαρούμενη μαζὺ ἱστορία. Κι' ὅμως τί ἔμαθε, τί ἔξερε;... Μουσικὴ.» Ἡ μουσικὴ λοιπόν, ἡ ἁρμονικώτατη αὐτὴ θεὰ, ἔκανε τὴ φιλία τοῦ Schumann καὶ τῆς Κλάρας τόσο χαριτωμένη, τόσο σπάνια. Μὰ κ' ἔξω ἀπὸ τίς κοινὲς τους μελέτες κανένας δὲν ἤξερε σὰν τὸν Schumann νὰ λύνει δύσκολα αἰνίγματα, νὰ λέει ὠραῖα παραμῦθια

φανταστικὰ καὶ νὰ φοβερῖζῃ τὴν Κλάρα μὲ τρομαχτικὲς φαντασιῶν ἱστορίες.

Χαριτωμένα τὰ περιγράφει ὁ ἴδιος Schumann στὸ ἡμερολόγιό του ποῦ καθρεφτίζει τὴν Κλάρα, κ' αἰώνια τὴ Κλάρα. Πότε τὴ βλέπουμε στὴν κουζίνα ὕστερα ἀπὸ κανένα κοντσέρτο νὰ σκουπίζει τὰ μαγαίρια—σὰ Σταχτοπέπελη ἔτοιμη νὰ ξαναφορέσει τίς πριγκηπικὲς της φορεσιῆς—πότε τὴ δείχνει ἀταχτη καὶ παρήγορη—σὰν ἀληθινὸ παιδί ποῦ ἦταν—, πότε πάλι τὴν ἀποθεώνει μπροστὰ στὸ πιάνο καὶ τότε ἦταν ἡ Κλάρα ἡ ἐξωριστὴ καὶ ἡ θαυμαστὴ. Ἄλλῃ φορὰ πάλι διηγίεται πῶς γελάσανε ὅλοι πολὺ, γιατί δὲν ἤξερε ἡ Κλάρα ἂν ἡ χῆνα εἶναι πάπια ἢ χῆνα! Τὰ γράμματα ποῦ γραφότανε, ὅταν τυχὸν ἔφευγε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δυὸ, εἶναι ἕνα ἀριστούργημα ποιησις, ἀφέλειας καὶ humour.

Ὁ Schumann ὁ ἀριστοκρατικὸς καὶ ὁ εὐαίσθητος γράφει: «Δὲ σὰς συλλογίζομαι ὅπως ἕνας ἀδελφὸς τὴν ἀδερφή, ὅπως ἕνας φίλος μιὰ φίλη, παρὰ ὅπως ἕνας προσκνητῆς τὸ μακρυνὸ προσκύνημα» ἢ «πῆγα κατὰ τὴν ἀπουσία σας στὴν Ἀραβία κ' ἔμαθα ἕκατὸ μία charaden, ὁκτὼ ἀστεία αἰνίγματα, ἔξ ἱστορικὲς φαντασιῶν, κλεφτῶν.— Οὐ! Οὐ! πῶς φοβοῦμαι!» Καὶ στὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς: «τὸ χαρτί μου τελειώνει· ὅλα τελειώνουν ἔξω ἀπὸ τὴ φιλία μας». Δὲν εἶναι χαριτωμένη ἀλληλογραφία;

Ἄλλῃ φορὰ τῆς γράφει ὁ Schumann τίς ἐντυπώσεις του ἀπὸ ἕνα φωτολουσμένο καλοκαιριάτικο προῦ καὶ φαντάζεται πῶς ὁ ἄνθρωπος εἶναι μιὰ πεταλοῦδα καὶ ὁ κόσμος τὸ λουλούδι του· τοῦ ἀρέσει, λέει, νὰ βλέπῃ μιὰν ἀχτίδα τοῦ ἡλιοῦ νὰ πηδᾷ ἀπάνου στὸ πιάνο καὶ νὰ παίξῃ μὲ τὸν ἦχο ποῦ κι' αὐτὸς δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἕνα φῶς ποῦ ἠγεῖ.

«Σ' ὅλα αὐτὰ μέσα, λέει στὸ τέλος, δὲν ἀναγνωρίζετε κἀποιοῦ Schumann;»

Ἡ Κλάρα πάλι γράφει γιὰ νὰ τοῦ εὐχηθῇ τὰ γενέθλιά του καὶ τοῦ λέει: «Σήμερα ποῦ ὁ Θεὸς ἀφῆκε ἕνα μουσικὸ σπινθῆρα νὰ πέσῃ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, ὁπότεν καὶ γεννηθήκατε, ἐρχομαι νὰ σὰς εὐχηθῶ νὰ μὴ κάμειτε τὸ ἐναντίο ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ θὰ σὰς πῶ· ἔξαφνα, νὰ πίνετε ὀλιγώτερη μπόρα, νὰ θυμᾶστε τοὺς φίλους σας παραπάνω, ν' ἀρθῆτε στὴ Δρέσδη (ὅπου τότε ἦταν ἡ Κλάρα) κτλ. κτλ.»

Ἡ Κλάρα ἦταν τότε δεκαπέντε χρονῶν. Σ' ἕνα χρόνον, δηλαδὴ στὰ 1836, τῆς ἐξομολογίεται ὁ Schumann τὴν ἀγάπη του κι' ἀρχίζει ἡ δευτέρη περίοδος τῆς ζωῆς τῆς Κλάρας, εὐτυχισμένη καὶ τυραννισμένη μαζὺ. Τέσσερα

χρόνια βάσταξαν οἱ ἀρραβῶνες τους, γιατί ὁ πατέρας τῆς Κλάρας δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ τὴ δώσει τοῦ Schumann. Καὶ εἶδε τότε ὁ κόσμος ἕνα παράξενον πρᾶγμα. Ὁ πατέρας, ὁ παιδαγωγὸς ὁ ἐκτακτὸς μεταχειρίστηκε τὰ πιὸ τυραννικά, τὰ πιὸ φοβερὰ—καὶ τὸ χειρότερο—τὰ πιὸ φαῦλα μέσα γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν γάμον αὐτό. Λὲς καὶ τὸν εἶχε πιάσει μονομανία καὶ δὲν ἤθελε τίποτα νὰ δῇ καὶ τίποτα ν' ἀκούσῃ, οὔτε τὴν ἀπέραντη ἀγάπη τῶν δυὸ αὐτῶν παιδιῶν, οὔτε τίς ἀρετὲς τίς σπάνιες καὶ τὴ μεγαλοφυΐα τοῦ Schumann, οὔτε τὴ σταθερὴ καὶ ἀκλόνητη πεποιθῆση τῆς Κλάρας στὴ μεγάλη ψυχὴ τοῦ ἀρραβονιαστικοῦ της.

Δὲν τὸν συγκινήσανε οὔτε δάκρυα, οὔτε παρακάλια, οὔτε περήφανη σιωπὴ τῆς κόρης, οὔτε τοῦ Schumann τὸ εὐγενικὸ καὶ ἱπποτικώτατο φέροισμο Κ' ἐκεῖ ποῦ ὁ Wieck μεταχειριζότανε κατηγορίες φοιχτὲς καὶ ψεύτικες γιὰ νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ καὶ ξεστόμισε λόγια ἔλεινά, ὁ Schumann ποτὲ δὲν ἔξασε τὸν σεβασμὸ ποῦ χρωστοῦσε στὸν πατέρα τῆς Κλάρας του. Τῆς ἔγραφε μιὰ φορὰ: «Ἐποφέρω φοιχτὰ, μὰ ἡ θλίψη μου εἶναι μεγάλη κι' ὠραία· δάκρυα ἀπάνον σὲ λουλούδια».

Μὰ θὰ χρειαζότανε τόμος ὀλόκληρος γιὰ νὰ περιγράψω τὸν ἐξαιρετικὸ αὐτὸ ἀρραβῶνα σὲ πίστη κι' ἀγάπη καὶ ν' ἀναφέρω τὰ διάφορα γράμματα, ποῦ εἶναι ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ποιήματα ἀγάπης ποῦ ἔχουνε γραφεῖ. Τί χαρακτηρὰ ἔδειξε ἡ Κλάρα στὸ διάστημα αὐτὸ δὲ λέγεται, τί καρτερικὴ σταθερότητα, τί φέροισμο ζηλευτό. Δὲ τὴ μαγέψανε οὔτε δόξα, οὔτε θαυμασμὸς τοῦ κόσμου ὅλου, οὔτε τὴ συγκινήσανε διόλου διάφορες προτάσεις γάμου ἀπὸ καλλιτέχνες, ἐπιστήμονες καὶ πριγκηπες. Ὅπου περνοῦσε ἡ σοβαρὴ καὶ μουσικώτατη κόρη, σηκονότανε ψίθυρος θαυμασμοῦ, μὰ ἐκεῖνη ἔγραφε στὸν Schumann: «Ὅλος ὁ κόσμος νὰ μὲ κρατοῦσε καὶ νὰ μὲ κουβαλοῦσε στεφάνια, θὰ ἔτρεχα στὸν ἀσύγκριτο καλλιτέχνη, στὸν ἀπλό, χρυσὸ ἄνθρωπο, σ' ἐσένα...»

Αὐτὸ κ' ἔγινε. Στὲς 12 Σεπτεμβρίου 1840 ὕστερα ἀπὸ ἱστορίες, δικαστήρια καὶ ἀνεκδιήγητα βάσανα ἔγινεν ὁ γάμος. Ἐλεγε ἡ εὐχὴ τοῦ πατέρα, ποῦ τέσσερα χρόνια μάταια τὴ φυλάξανε....

Ἀπὸ τὴ χρονιά τούτη μποροῦμε νὰ παρατηρήσουμε πῶς ἡ Κλάρα ἀπὸ κόρη ἐξωριστῆ ποῦ ἦταν, ἔγινε καὶ ἐξωριστὴ μητέρα· πῶς ἔμεινε πάντα ἡ ἀπαραίτητη συντρόφισσα τοῦ Schumann, πῶς ἀδιάκοπα τὸν ἐνέπνεε, τὸν ἐκουράζε, τὸν δυνάμωνε, τὸν βοηθοῦσε. Ἦταν ἕνα ζηλευτὸ καλλιτεχνικὸ ζευγάρι.

Ἡ ἐκφραση, ζευγάρι, νοικοκυρεῖο καλλιτεχνικὸ (ménage d'artistes) κατήγησε νὰ μᾶς χτυπάει ἄσχημα στ' αὐτιά, γιατί δυστυχῶς τὸ πιὸ συχνὰ οἱ καλλιτέχνες ἔχουν νὰ βάλουν καὶ λίγη ἁρμονία καὶ ὁμορφιὰ στὴ ζωὴ τους. Ὅταν ὅμως τύχῃ οἱ καλλιτέχνες νὰ εἶναι καὶ ἄνθρωποι, τότες ἕνα ζευγάρι εἶναι κἀτι πολὺ μαγευτικὸ.

ΠΕΝΤΑΣΥΛΛΑΒΟΙ

1

Μελέτη, κλείσου
μέσ' στὸ κελί σου,
φόρεσε μαῦρα,
καλόγρια γίνε'
ὁ πόνος εἶναι
σὰν Ἅγια Λαύρα.

2

Στενὴ ἡ ζωὴ μου,
πλατεῖά μου ἢ σκέψη.
Στὴ φυλακὴ μου
—ποιὸς θὰ πιστέψῃ;
σὰ νὰ μονιάζουν
ἀγροῖμα, ἀνθρώποι.
Περνᾶν, ἀράζουν
καιροὶ καὶ τόποι.

3

Λευκὰ λουλούδια,
ξανθοὶ καρποὶ!
Σβύστε, τραγούδια
καὶ φῶς, μαζί.
Μηδὲ τὰ πλάτια,
μηδὲ ἡ λαλιά.
Κλειστῆτε, μάτια!
Βουβά, πουλιά!

Πίκρες καὶ πλάνες
ὅλα τῆς γῆς.
Οἱ βρυσσομάννες
μονάχα ἐσεῖς
τῆς γλύκας εἶστε
Ἄγνη χαρά.
Χυμοί, δροσίστε,
μέθα, εὐωδιά.

Ἐσεῖς τραγούδια
καὶ φῶς μαζί,
λευκὰ λουλούδια,
ξανθοὶ καρποὶ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟΝ πριν να αρχίσω ή ζέστη έχω λάβει την απόφασιν να μὴν ταξειδεύσω. Καὶ εὐθὺς ποῦ ὁ ὑδράργυρος ὑψώνεται στὸ μικρὸ κρύσταλλο, ποῦ κρέμεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου, αἱ ἠρωϊκαὶ ἀποφάσεις μου χαλαρώνονται. Ἡ πάλη δὲν διαρκεῖ πολὺ. Ἡ ζέστη μὲ πειράζει, μὲ ἐκνευρίζει, μὲ ἀφανίζει τόσο ὥστε ὀρισμένως δὲν θὰ διστάζω εἰς τὸ μέλλον, προκειμένου περὶ ταξειδιοῦ δροσεροῦ, ζωογόνου ἀναψυκτικοῦ.

Ἄλλως τε γιατίι να μὴν ταξειδεύω! Τί ἄλλο ὀραϊότερον, καὶ πλέον εὐχάριστον ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τὰ ταξείδια. Ποῦ ἄλλου τὸ πνευμά μας ξεκουράζεται καὶ ἡ ψυχὴ μας ξαναγεννᾶται σχεδόν, ἂν ὄχι ὅταν ἀλλάζωμεν τόπον, περιβάλλον, καὶ τρέχομεν εἰς τὸ ἄγνωστον μὲ τὴν ταχύτητα ποῦ μᾶς χαρίζει εἰς τὸν αἰῶνα αὐτὸν ὁ ἀτιμὸς καὶ ὁ ἠλεκτρισμός;

Τρεῖς ἡμέρας μὲ τὸν οὐρανὸν ἀπὸ πάνω μου καὶ μὲ τὴν θάλασσαν γύρω μου, μὲ ἀνθρώπους ξένους, ἀδιαφόρους, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν μὲ συνδέει τίποτε, οἱ ὅποιοι δὲν μὲ ἔχουν ἀνάγκην, καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ἔχω καμμίαν ἀπαίτησιν, ἰδοὺ κατὰ εὐχάριστον, ποῦ μὲ ἀποδίδει εἰς τὸν ἑαυτὸν μου, καὶ μοῦ χαρίζει τὴν ἐλευθερίαν.

Ἐνα κουνδοῦνι μὲ εἰδοποιεῖ τὸ πρωῖ γιὰ τὸν καφφέ μου, ἕνα ἄλλο τὸ μεσημέρι γιὰ τὸ πρόγευμα καὶ ἄλλο τὸ βράδυ γιὰ τὸ δεῖπνον. Ξαπλωμένη ἔσε μιά μακρὰ πολυθρόνα, βλέπω τὸ ἄπειρον, ξεχνῶ τὴν ζωὴν, ξεχνῶ κάθε λύπην, κάμνω σχέδια, ποῦ δὲν πραγματοποιοῦνται καὶ ὄνειρα ποῦ μένουν ὄνειρα. Τί σημαίνει. Δὲν ἔχω νὰ σκεφθῶ γιὰ τὸ νοικοκυρεῖο, γιὰ τὸ αἰώνιο «τί θὰ φάμε σήμερα» γιὰ τὰς ἐλλείψεις τῆς ὑπηρεσίας, γιὰ τὸ πιάνο τῆς Ρίτσας—εἶναι ἡ ἀνεπιρά μου, ἕνα χαριτωμένο διαβολάκι δέκα χρόνων—γιὰ τὸν τυπογράφον μου ποῦ ζητεῖ ὕλην, καὶ γιὰ τόσα ἄλλα πράγματα, ἀσήμαντα, ἀνούσια, μικρά, ἀπὸ τὰ ὅποια ὅμως καμμιὰ φορὰ γίνονται τὰ μεγάλα, τὰ σπουδαῖα καὶ τὰ σημαντικά. Βγαίνο εἰς τὰς Πάτρας μετὰ τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ συγχίζομαι! Τί ἤθελα ἐγὼ νὰ ἀφίσω ἔστω καὶ γιὰ δυὸ τρεῖς ὥρες τὴν Ἰωνίαν, τὸ ἀγαπημένο μου πλοῖον, τὸ καθαρὸ καὶ τακτικὸ καὶ τόσο καλοτάξειδο. Ἀπὸ ὅλα τὰ βαπόρια τῶν ξένων ἑταιριῶν ποῦ ταξειδεύουν τὴν Ἀδριατικὴν, τὰ τρία τῆς Πανελληνίου, ἡ Θράκη, ἡ Ἀλβανία καὶ ἡ Ἰωνία εἶναι τὰ καλλίτερα. Μεγάλα, καθαρά, μὲ καλὴν τροφήν.

Ἐπιστρέφω τὸ βράδυ ζεσταμένη, μελαγχολική, χωρὶς κέφι. Γιατί; Τὸ τηλέφωνον, ὁ τηλεγράφος ἰδοὺ οἱ ἔνοχοι. Πόσες φορὲς δὲν καταρώμεθα τὰς νέας αὐτὰς ἐφευρέσεις, ποῦ κάποτε μᾶς εὐεργετοῦν καὶ κάποτε μᾶς μανθάνουν πράγματα, ποῦ δὲν θὰ ἠθέλαμεν νὰ μάθωμεν ποτέ. Εἶναι οἱ μόνοι ἐχθροὶ τῶν ταξειδιῶν μας. Τὰ συρματάκια αὐτὰ τὰ λεπτὰ ποῦ ἀπλώνονται παντοῦ, ποῦ συντομεύουν τὸν χρόνον, ποῦ ματαιοῦν τὰς ἀποστάσεις, μὲ τρία τέσσαρα κτυπηματάκια των, μονότονα, ἄφωνα, ξηρὰ σὰς χαλοῦν ὅλα τὰ σχέδια, σὰς ἀφαιροῦν τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν χαρὰν.

Φθάνομεν εἰς τὴν Κέρκυραν. Συγκίνησις! Πρόσωπα ἀγαπημένα μὲ περιμένουν ἐδῶ. Μητέρα! ἀδελφός! Καὶ ἐνῶ λογαριάζω ὅτι θὰ μείνω τρεῖς τέσσαρες ὥρας, ὡς μένουν συνήθως τὰ βαπόρια τῆς Πανελληνίου, ὁ πλοίαρχος μὲ εἰδοποιεῖ ὅτι φεύγομεν ἀμέσως. Δὲν ἔχω παρὰ μισὴ ὥρα εἰς τὴν διάθεσίν μου. Μόλις προφθάνω νὰ βγῶ, νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ νὰ μὲ ἰδοῦν, στὸ πόδι, βιαστικά, γρήγορα, νὰ ἀφήσω τὴν μικρούλα μου καὶ νὰ φύγω. Καὶ τὸ βαπόρι ἔμεινε μιά μισὴ ὥρα περισσότερο.

Ἡ Κέρκυρα, εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους σταθμοὺς γιὰ κάθε ταξειδιώτην. Τὸ γραφικώτερον νησί τοῦ Ἰονίου καὶ τὸ πειρὸ ἔξευρωπαϊσμένο. Βουνὰ ὄραϊα, νησιάκια χαριτωμένα, πρασινάδα παντοῦ, φρούριον ὑπερήφανο γιὰ τὸ παρελθόν του, οὐρανὸς γαλανός, ἀνθρώποι ποῦ τραγουδοῦν ἀντὶ νὰ μιλοῦν. Διότι ἡ Κερκυραϊκὴ ὁμιλία εἶναι τραγούδι, εἶναι ἀπαγγελία, ἔχει χρώματα εἰς τελείαν κλίμακα, ἔχει νότες, ἔχει τόνους, καὶ ἡμιτόνια καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ εἶναι καὶ διεθνής. Σὰς ὁμιλοῦν Ἰταλικά μὲ Ἑλληνικὰ καταλήξεις καὶ Ἑλληνικά μὲ Ἰταλικὰς. Τρεῖς κυρίες ποῦ ἐμπήκαν ἀπὸ τὴν Κέρκυραν κάμνουν ἐξαιρέσιν. Μιλοῦν σχεδὸν πάντα γαλλικά, καὶ ὅταν μιλοῦν Ἑλληνικά εἶναι καὶ αὐτὰ σωστὰ Ἑλληνικά. Ὠραῖες κυρίες, ντυμένες μὲ γοῦστο, ἡ νεωτέρα, κοριτσάκι δέκα ὀκτὼ ἐτῶν μὲ θαυμάσια μάτια καὶ μαλλιά.

Ὅλοι οἱ ταξειδιῶται εἴμεθα Ἕλληνες. Ἡ πρώτη θέσις γεμάτη τόσον, ὥστε οἱ Κερκυραῖοι τῆς πρώτης κοιμοῦνται εἰς τὴν δευτέραν. Τὸ ταξίδι ἐξακολουθεῖ θαυμάσιον ἕως τὸ Τριέστι. Ἡ θάλασσα εἶναι καθρέπτης καὶ μόνη ἡ κίνησις τοῦ βαποριοῦ τὴν ρυτιδώνει, τὴν ἀυλακόνει, τὴν κάμνει νὰ ἀφίγη ὀπίσω καὶ γύρω μας κυματάκια ἀπὸ λευκοὺς ἀφρούς. Τὴν νύκτα τὰ ἀστρα, ἀληθινὴ φωτοχυσία τοῦ οὐρανοῦ, κάπου, κάπου ξεφεύγουν ὡς κάτω, χύνονται, βουτοῦν στὸ νερὸ καὶ τὸ χρυσόνονον,

τοῦ σχηματίζουν μακρὲς γραμμὲς φωτεινές, ὅταν κολονίτσες λεπτές ποῦ θεμελιόνονται εἰς τὰ κατὰβαθα τῆς θαλάσσης.

Εἰς τὸ Τριέστι φθάνομεν τὴν Κυριακὴν ἀπόγευμα. Ὅλα κλειστά. Ἡ Κυριακὴ ἀργία ἔχει γενικευθῆ παντοῦ. Καὶ τὸ ταχυδρομεῖον ἀκόμη εἶναι κλειστό. Θὰ φύγομεν μὲ τὸ βραδεῖνὸ βαπόρι γιὰ τὴν Βενετία καὶ τὸ πρακτορεῖον εἶναι κλειστό. Θὰ πάρωμεν τὰ μιλιέττα μας τὴν νύκτα ἀργά, τὴν ὥρα ποῦ θὰ φύγομεν, ἐκεῖ εἰς μίαν παραγούλα τῆς ἀποβάθρας καὶ θὰ πληρώσωμεν μίαν κορώνα περισσότερο. Ἐν τῷ μεταξὺ τριγυρίζομεν εἰς τὰ καφφενεῖα τῆς πλατείας. Εἰς τὸ καφφὲ dei Spechi πέρνομεν καφφέδες καὶ γράφομεν κάρτες. Εἰς τὸ ἀντικρυνὸ πέρνομεν παγωτά. Ὅλοι περίπου οἱ συνταξειδιῶται συναντῶμεθα ἐκεῖ. Ὅλοι ψηνόμεθα στὴν Τριεστίνικη ζέστη, ποῦ καίει καὶ ἀνάβει τῆς ὥρας αὐτές. Ἡ οἰκογένεια Μπαῖρα-Βασιλίδη ποῦ ἔρχονται πρώτη φορὰ εἰς τὸ Τριέστι, πηγαίνου ἐπὶ τὸν Sant Andrea, εἰς τὸ bocsheto καὶ σκοτάνουν κάπως τὴν ὥραν των. Τὸ βράδυ συναντῶμεθα γιὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὸ Restaurant Dreher. Ἀνεβαίνομεν μὲ ascenseur εἰς μίαν ὑπερύψηλην ταράτσα, ἀνδοστολισμένην καὶ γεμάτην κόσμον. Γκαρσόνια φρακφορεμένα τρέχουν φορτωμένα μὲ πιάτα καὶ μόλις κατορθώνομεν νὰ εὐρωμεν ἕνα τραπέζι ἐλεύθερον. Τροφὴ ἐκλεκτὴ, μύρα ὄραϊα καὶ μίαν ἔκτακτη εὐθυμία εἰς τὴν συντροφιά μας. Γελοῦμεν γιὰ τὸ τίποτε ὅταν μικρὰ παιδιὰ. Αἱ τιμαὶ τῶν φαγητῶν κάπως τσουχτεραῖ. Ἐνα μπιφτέκι πέντε φρ. Ἀλλὰ μπιφτέκι μὲ τὸ ὅποιον μπορούσε νὰ χορτάσῃ ὀλόκληρη οἰκογένεια, μὲ γαρνιτούρες ποικίλες, μὲ πολυτέλειαν σερβιρίσματος μοναδικήν. Κάτω ἀπὸ τὴν ἠλεκτροφωτισμένην καὶ ἀνδοστολισμένην αὐτὴν ταράτσα, ἀπλώνεται ἡ θάλασσα μὲ τὰ φωτισμένα βαποράκια τῶν Κυριακάτικων ἐκδρομῶν, ποῦ μοιάζουν ἀπὸ τὰ ὕψη ἐκεῖνα σὰν παιγνιδάκια μικρῶν παιδιῶν. Τὸ θέαμα θαυμάσιον.

Θὰ φύγομεν ἀμέσως διὰ νὰ προφθάσωμεν νὰ ἐξασφαλίσωμεν καμπίνες. Εὐτυχῶς ὅτι τὸ βαπόρι μας εἶναι ἐκεῖ, δυὸ βήματα καὶ ὅτι ἠμπορέσαμεν νὰ τοποθετήσωμεν τὰς ἀποσκευὰς μας ἀπὸ ἑνωρίς. Θὰ φύγομεν εἰς τὰς δώδεκα καὶ τὸ πρωῖ εἰς τὰς πέντε θὰ εἴμεθα εἰς τὴν Βενετίαν. Ὅλοι σχεδὸν προτιμῶμεν τὸ θαλάσσιον αὐτὸ ταξιδάκι ἀπὸ τὸ σιδηροδρομικόν. Καὶ ὅλοι εἴμεθα μέσα εἰς τὰς δέκα.

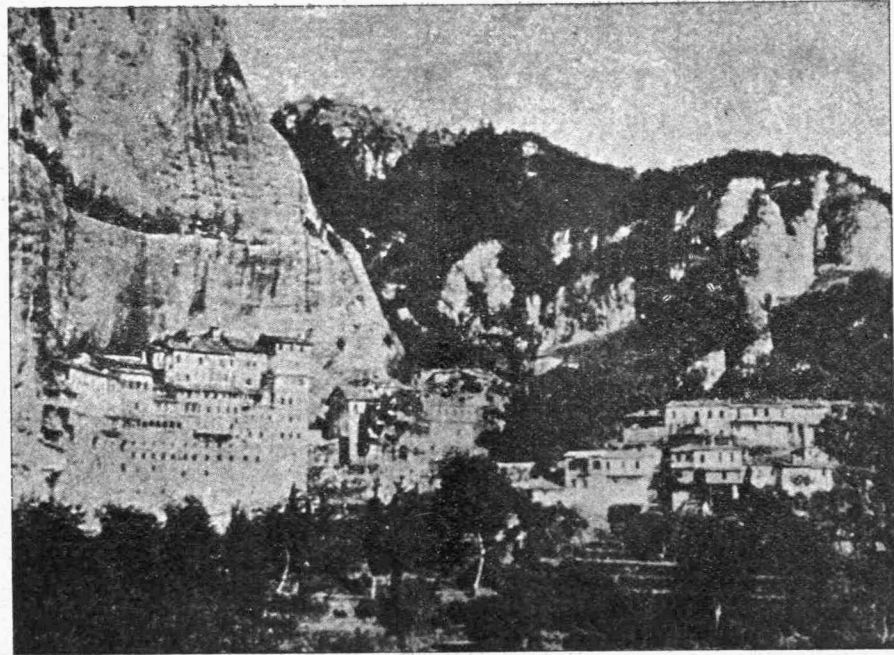
Ἀπὸ τὸ βαπόρι τὸ Τριέστι, καθὼς εἶναι κτισμένο κλιμακωτὰ καὶ ἀμφιθεατρικῶς, φωταγωγημένο δὲ θαυμάσια, κάμνει ὄραϊαν ἐν-

τύπωσιν. Εἶναι ἡ πρώτη καὶ μόνη φορὰ ποῦ τὸ Τριέστι μοῦ ἀρέσει. Καὶ θὰ τὸ ἔχω ἐπισκεφθῆ τοῦλάχιστον δέκα φορὲς. Ἴσως γιατίι τὸ βλέπω ἀπὸ μακρεια, νύκτα καὶ μὲ τὴν χρυσίζουσαν λάμπην τῶν ἠλεκτρικῶν. Ἴσως ἀκόμη γιατίι εἶμαι εὐδιάθετη καὶ ἀποφασισμένη νὰ βλέπω ὅλα τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν καλὴν τὸν ὄψιν. Καὶ πραγματικῶς τὸ Τριέστι, ἡ πόλις τῶν ὀνειρῶν τῶν Ἰταλῶν πατριωτῶν, καὶ ὁ μέγας λιμὴν τοῦ Ἀυστριακοῦ ἐμπορίου εἶναι πόλις πλουσία, γραφικὴ, μὲ βουνὰ δασωμένα γύρω τῆς, μὲ λιμένα θαυμάσιον, μὲ ναύσταθμον πλούσιον καὶ ἀπέραντον. Ἡ προκουμαία του μὲ τὴν ἀτελείωτον σειρὰν τῶν ἐμπορικῶν ἀποθηκῶν δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν, οὔτε τέλος.

Πόλις ἐντελῶς ἐμπορικὴ, συγγενεὺι πολὺ μὲ τὸν Πειραιᾶ, ἐννοεῖται εἰς πολὺ μεγαλήτερον καὶ πλουσιώτερον. Ἀλλὰ ὡς ὁ Πειραιεὺς διόλου συμπαθητικὴ, πολὺ κοινὴ, πολὺ banale, ὅπως λέγουσιν οἱ Γάλλοι. Ἡ Ἑλληνικὴ παρουσία πλουσία, μὲ μέγαρον ποῦ διακρίνονται διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν των, μὲ κληροδοτήματα φιλολογικά, χωρὶς νὰ εἶναι διόλου φιλόλογοι, εἰς τὸ παρελθόν τῆς ἕνα Θερειανόν, σοφὸν μὲν, φανατικὸν δὲ συγγραφέα τῆς ὑπερκαθαρευούσης. Μὲ σχολεῖα ὄραϊα, ἐκκλησίαν, κλῆρον καὶ ἐφημερίδα τὴν Ἡμέραν τῆς Τεργέστης, ποῦ ἐγράφετο ἀπὸ τὸν Βυζάντιον εἰς τοιαύτην καθαρεύουσαν, ὥστε νὰ διαβάζεται ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς ἀρχαιομαθεῖς.

Μὲ ἕνα «Τεργεσταῖον», τὸ πρωτοτυπότερον ἴσως ἴδρυμα ποῦ ὑπάρχει εἰς τοὺς τόπους αὐτούς. Καφφενεῖα, γραφεῖα, ἀναγνωστήρια, ζαχαροπλαστεία, ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ποθήσῃ καὶ νὰ φαντασθῆ κανεὶς, ὅλα συγκεντροῦνται εἰς ἕνα ἀπέραντον μέγαρον. Ὅλοι αἱ ἐφημερίδες τοῦ κόσμου, μὴ ἐξαιρουμένης καὶ τῆς Ἰαπωνίας ἀκόμη εὐρίσκονται εἰς τὸν «Τεργεσταῖον», εἰς μίαν αἰθούσαν τοῦ ὁποίου ἐγράφετο, γράφεται καὶ θὰ γράφεται καὶ ἡ Νέα Ἡμέρα. Εἰς τὸ Τριέστι ζητήσατε jambon. Εἶναι ὄραϊοτάτα καὶ πολὺ φθηνό. Τὰ ξενοδοχεῖα ἀκριβώτατα καὶ ὄχι ὄραϊα. Τὸ Mira-mare εἶναι ἡ μεγάλη πολυτέλεια τῆς Τεργέστης.

Εἶναι τὸ παλάτι τῆς, τὸ μουσεῖον τῆς, τὸ ὀραιότερον πάροχο τῆς, καὶ τὸ πλέον συγκινητικὸν μνημεῖον τῆς. Κτισμένο ὑψηλὰ εἰς ἕνα μικρὸ γραφικὸν ἀκρωτήριον, ποῦ τὸ λούει καὶ τὸ ἀγκαλιάζει καὶ τὸ καθρεφτίζει ἡ θάλασσα ἡμέρα καὶ νύκτα, κλείει μέσα εἰς τοὺς τοίχους του μίαν ἀνάμνησιν παροδικῆς εὐτυχίας δύο ἀνθρώπων ποῦ ἐγεννήθησαν κοντὰ εἰς ἕνα δοξασιμένον θρόνον, καὶ ἀπέθαναν εἰς τὴν

Ἑλληνικά τοπία

ΤΟ ΜΕΓΑ ΣΠΗΛΑΙΟΝ

(Ἀπὸ τὴν Καλαβρυτινὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Γυμνασιάρχου
κ. Γ. Παπανδρέου)

ἀκμὴν τῆς ζωῆς, ἓνα φρικτὸν μαρτυρικὸν θάνατον.

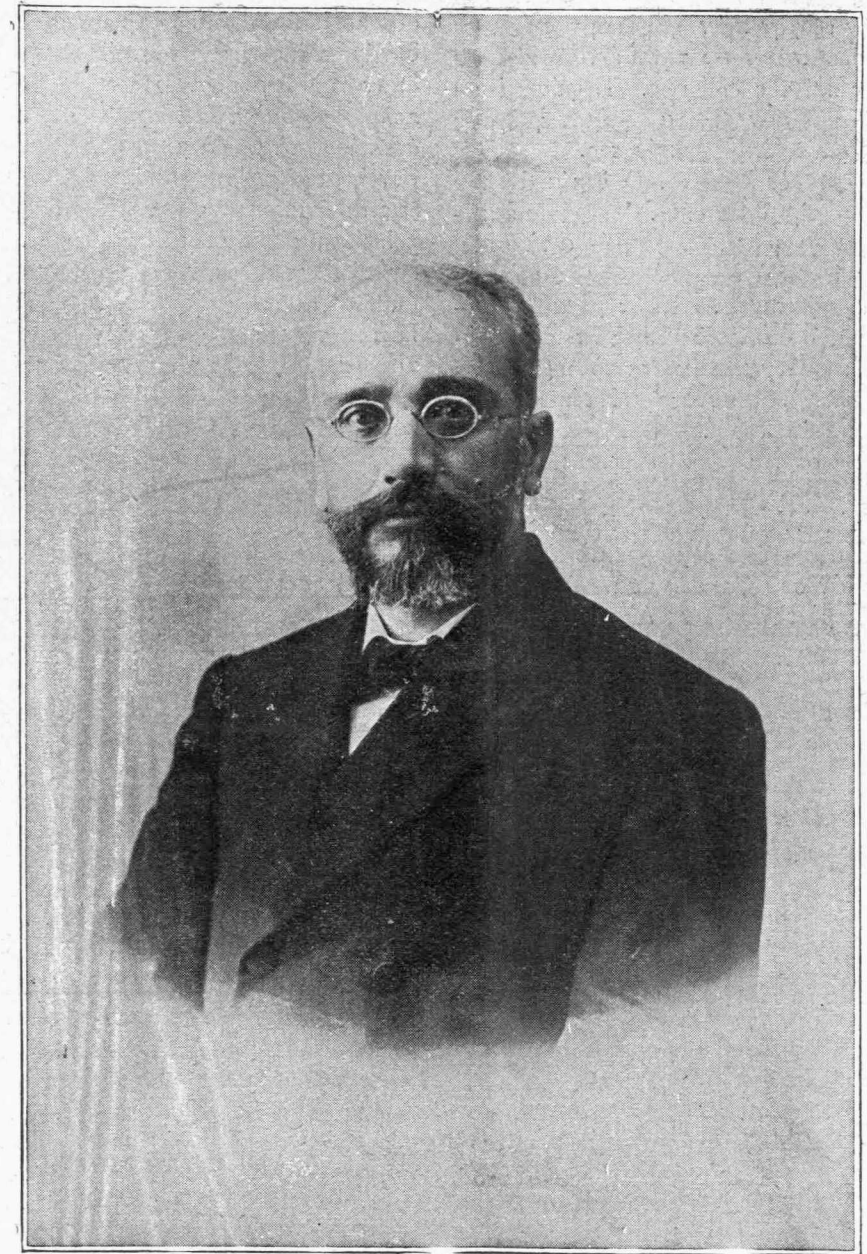
Τὸ Mira-mare εἶναι τὸ παλάτι τοῦ ἀτυχοῦς Μαξιμιλιανοῦ, ὁ ὁποῖος νέος καὶ ὠραῖος καὶ πλούσιος ἐδέχθη τὸ στέμμα τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Μεξικοῦ, στέμμα πλεγμένο μὲ χρυσὰ ἀγκάθια, ποῦ τὸν κατεξέσχισαν καὶ τὸν κατεσπάραξαν, πρὶν ἀκόμη νὰ αἰσθανθῆ ἂν τὴν χαρὰν καὶ τὴν δόξαν τοῦ θρόνου. Εἶναι τὸ παλάτι, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπλέχθη τὸ ὠραῖον εἰδύλλιον τῆς ζωῆς μιᾶς ἀτυχοῦς περιγηπίσεως, ποῦ ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ βασιλείον τῆς τοῦ πόνου τρελλῆ καὶ ἐπέρασε τὰ ὠραῖα τῆς νεότητός τῆς χρόνια κλεισμένη εἰς ἓνα φρενοκομεῖον.

Καὶ ἐνῶ ὁ Αὐστριακὸς ὁδηγὸς σύρει ἀπὸ τὸ ἓνα σαλόνι εἰς τὸ ἄλλο τὰ ὀκνηρὰ βήματά του καὶ ἐξηγεῖ μὲ τὴν μονότονον φωνήν του εἰς τί ἐχρησίμευε τοῦτο καὶ εἰς τί ἐκείνο, τὸ πνεῦμα μου πετᾷ μακριὰ εἰς τῆς τρομερῆς ἡμέρας τῆς ἀγωνίας ποῦ ἐπέρασαν οἱ δύο αὐτοὶ νέοι,

μακριὰ ἀπὸ τὴν ὠραίαν αὐτὴν ἐρωτικὴν φωλιά των, εἰς τὴν ὁποίαν μένει ἀκόμη κατὰ ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν των. Ἡ βιβλιοθήκη πρὸ παντὸς μοῦ κάμνει ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν. Ἐνα βιβλίον μένει ἀνοικτὸ ἐπάνω εἰς τὸ γραφεῖον, εἰς τὴν σελίδα ποῦ δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἀποτελειώσῃ ὁ ὑψηλὸς του ἀναγνώστης. Δὲν εἶχα ποτε τὴν περιέργειαν νὰ ἰδῶ τί εἶναι τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τὸ θῦμα τῆς Μεξικανικῆς σκληρότητος ἀφήκεν ἀνοικτὸν, μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως νὰ συνεχίσῃ τὴν ἀνάγνωσίν του τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ ἐπέστρεφε.

Δὲν ἐπῆγα εἰς τὸ Μίρα-μάρε εἰς τὸ ταξεῖδι μου αὐτό. Κάθε πρᾶγμα ποῦ ἔμπορεῖ νὰ ἀπασχολήσῃ βαθειὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν μου ἔχει διαγραφῆ ἀπὸ τὸ πρόγραμμά μου. Ἡ ψυχὴ μου εἶναι κουρασμένη πολὺ καὶ διψᾷ ἀπὸ χαρὰν καὶ ἡσυχίαν.

K. PAPPEN

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἦτο ἴσως ὁ τελευταῖος περίπατος τῶν δύο φίλων εἰς τὴν ἔξοχὴν πρὶν ἢ ἡ ζωὴ τῆς πόλεως τοὺς παρασύρει πάλιν εἰς τὴν ἀένναον κίνησιν τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς δράσεως. Ἡ φύσις ἐπαρουσίαζεν θαυμασίαν εἰκόνα ἠρέμου γαλήνης καὶ μεγαλοπρεποῦς ἐπιβλητικότητος.

Οὔτε φύλλον δὲν ἐκινεῖτο. Οὐδεμία ἀνέμου πνοὴ ἐχάρασσε τὴν θάλασσαν. Ἡ φύσις ἐφαίνετο ὑπνῆλῃ, ναρχωμένη. Ὀλίγα βόδια τὰ ὁποῖα ἔβροσκον ἀργά, ἀργὰ ἐκεῖ πλησίον παρὰ τὰς ῥίξας γηραιῶς πλατάνου, φυλαττόμενα ὑπὸ μικροῦ χωρικοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο ἐπὶ τετραγώνου βράχου κεκαλυμμένου κατὰ τὸ ἡμισυ ὑπὸ βρύων, ἐπέτειναν καὶ αὐτὰ τὴν ἐντύπωσιν τῆς νάρκης καὶ τῆς ἀπαθείας.

— "Αχ! κῦτταξε τί ὠραῖον θέαμα, εἶπεν ὁ Λέανδρος. Δὲν ἐπερίμενες βέβαια νὰ εὔρης τόσον ὠραῖα τὸν Watteau εἰς τὴν πραγματικότητα. Καὶ αὐτὸς ἐκεῖ ὁ μικρὸς μὲ τὰ ἐκφραστικά μᾶτια δὲν σοῦ φαίνεται σὰν νὰ ἐσυντατίσθη ἐντελῶς μὲ τὴν φύσιν; Δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι ἀκούεις μέσα εἰς τὸ γλυκὺ αὐτὸ περιβάλλον τὸ παράπονον τῆς θεᾶς, ἢ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Πλούτωνος, τῆς Μαγίσσης, ἢ ὁποῖα διεσκόρπισε πανταχοῦ τὴν χαρὰν καὶ τὴν φαιδρότητα καὶ τώρα φεύγει διὰ νὰ ἀφήσῃ ὀπισθεν τῆς τὴν νάρκην καὶ τὸν ὕπνον;

Ὁ Ἀγαμέμνων δὲν ἀπήντησεν. Ἡ γλυκεῖα νάρκη, ἢ ὁποῖα ἐφαίνετο δεσπόζουσα τῆς φύσεως, ἐπέδρα εἰς τὰ νεύρα του καὶ μετέδιδε καὶ εἰς τὴν ψυχὴν του ὀλόκληρον βαθύτατον αἴσθημα κοπώσεως καὶ ἀδιαφορίας. Ἦκουεν, ἔβλεπεν ἄνευ πόθου, ἄνευ ἐνδιαφέροντος ὡς νὰ εἶχεν ἔξαφνα ἢ καρδία του κουρασθῆ νὰ πάλῃ ἢ ψυχὴν του νὰ ἐπιθυμῇ.

Ὅλαι αἱ ἐνεργητικαὶ δυνάμεις μέσα του εἶχον παύση τελείως, αἱ αἰσθηματικαὶ αὐτοῦ σχέσεις πρὸς τὸν κόσμον εἶχον διακοπὴν καὶ μόνον τὸ πνεῦμά του εἶχε λάβῃ μίαν διαύγειαν καὶ μίαν ἔντασιν ἐκτακτον, ὡς νὰ εἶχε συγκεντρωθῆ ἐκεῖ ὅλη ἡ ζωή. Ὅλη ἡ περασμένη ζωὴ του ἴστατο πρὸ αὐτοῦ εἰς μίαν εἰκόνα, παράδοξον κατὰ τὴν σύνθεσιν, θαυμασίαν εἰς ζωηρότητα.

Μὲ μίαν διαύγειαν τῆς συνειδήσεως ἐκτακτον ἔβλεπε καὶ τὰ μᾶλλον ἀσήμαντα γεγονότα τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, ἀνεκάλει πρὸ αὐτοῦ ὅ,τι εἶχεν ἐπιθυμῆσιν καὶ ὅ,τι εἶχεν ἐπιδιώξῃ ἕως τότε. Δὲν ἠδύνατο, δὲν ἠθέλει νὰ περιμένη τι-

ποτε παρὰ τοῦ μέλλοντος, βέβαιος ὦν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε εἰμὴ ἢ ἐπανάληψις τοῦ παρελθόντος.

Ἐβλεπε τὸν ἑαυτὸν του, παιδί ἀκόμη μὲ τὴν ἀκάθεκτον ὀρμητικότητα πρὸς τὴν κίνησιν, διασκορπίζον ἀφειδῶς ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς του. Ἡ ζωὴ ἦτο καὶ τότε ὅπως καὶ ἀργότερα. Ἦσαν αἱ μακροὶ ὄνειροπολήσεις κατὰ τὰς μελαγχολικὰς Κυριακὰς τοῦ σχολείου, τὰ μικρὰ μίση μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν ἢ αἱ αἰφνίδιαι τρελλαὶ ἀφοσιώσεις, αἱ ῥήξεις αἱ ἀναπόφευκτοι καὶ ὡς ἀναγκαῖον ἐπακολούθημα τὸ κωμικὸν θέαμα ἐξοιδημένων ὀφθαλμῶν καὶ σκονισμένων βοστρυχῶν. Ἐνεθυμῆτο ὅτι καὶ τότε ἀκόμη κατὰ τὰς ὠραίας ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων ὅταν παρήχοντο αἱ ἐορταὶ διακόπτουσαι τὰς τελετὰς, τὰ δῶρα, τὰς συναθροίσεις, καὶ αὐτὸς ἔμενε λυπημένος καὶ ζαρωμένος εἰς μίαν γωνίαν, ἢ τὴν ἀνοιξὴν ὅταν ἠσθάνετο τὸν ἑαυτὸν του λιγνιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀναγεννωμένης φύσεως, ἀδελφῶν τῶν πτηνῶν καὶ τῶν δένδρων, ἀπὸ τὴν φυγὴν τῆς χαρᾶς τὴν αἰφνιδίαν ἠννοεῖ ὅτι καὶ ὁ χρόνος ἔφευγε γοργά, ἀκράτητα καὶ ἠσθάνετο τὴν τρελλὴν ἐπιθυμίαν νὰ κρατήσῃ μὲ τὰ χεῖρα του τὴν στιγμὴν, ἢ ὁποῖα ἔφευγεν ἀπάγουσα μεθ' ἑαυτῆς τὴν εὐδαιμονίαν.

Ἀργότερα ἦσαν οἱ ἀόριστοι ἔρωτες, αἱ ἀποθεώσεις τῆς τάδε μελαγχροίνης ἢ τῆς ξανθῆς, ἢ ἐκουσία ἐκμηδένισις τοῦ ἐγὼ πρὸ ἐνὸς νέου ἐμφανιζομένου Σὺ, τὸ ὁποῖον περιβάλλει μίαν αἴγλη κάλλους καὶ ψυχικῆς τελειότητος, αἱ αἰφνίδιαι ψυχρότητες, διότι ἔβλεπεν ἀνθρώπους ἀπλοῦς, ἐκεῖ ὅπου ἡ φαντασία εἶχε πλάσῃ θεότητος, οἱ ἀπότομοι σπαραγμοὶ τῆς καρδίας, καὶ ἡ ἐπισκόπησις αὐτῆ τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ του τὸν εἶχον ἀπορροφήσῃ τόσον πολὺ, ὥστε ἐλησμόνησεν ἐντελῶς νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν τελευταίαν ἐρώτησιν τοῦ φίλου του!

Ὁμιλος νεαρῶν χωρικῶν ἐνδεδυμένων τὰ κυριακάτικα τῶν εἴλκυσεν αἰφνιδίως τὴν προσοχὴν των. Οἱ χωρικοὶ ἐφαίνοντο παρατηρούμετες μετὰ περιεργείας καὶ τι πρωτοφανές. Ἐπλησίασαν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ περιέργειαν. Οἱ χωρικοὶ παρεμέρισαν μὲ τὴν δειλὴν ἐκείνην ὑποταγὴν ἢ ὁποῖα καταλαμβάνει τὸν χωρικὸν, ὅταν ἴδῃ πρὸ αὐτοῦ κάτοιον τῶν πόλεων, μὲ τὴν ὑποψίαν εἰς τὸ βλέμμα, σχεδὸν ἐν ἀμύνη. Ἐκπληκτοὶ τότε οἱ δύο νέοι διέκριναν ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς περιεργείας τῶν χωρικῶν ἦτο ζωντανὸς ἰεραεὶς, τὸν ὁποῖον ἕνας ἐκ τῶν χωρικῶν, καθήμενος κατὰ γῆς ἐκράτει μετὰ τῶν χειρῶν.

Τὸ ὄρνεον ἐσκάλιζε τὴν γῆν μανιωδῶς διὰ τῶν ὀνύχων καὶ ὄρμα κάθε στιγμὴν νὰ σπα-

ράξῃ τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας τοῦ κρατοῦντος αὐτὸ χωρικοῦ, ὁ ὁποῖος ἠμύνετο μετὰ κόπου. Τὸ χρῶμα τῶν πτερῶν του ἦτο χαλκόχρουν, μόλις διακρινόμενον ἀπὸ τοῦ χρώματος τῆς γῆς· μόλις εἶχε τὸ μέγεθος μιᾶς μεγάλης ὄρνιθος. Ἄλλ' ἢ μικρὰ κεφαλὴ ἢ ὁποῖα ἐκινεῖτο ἀκαταπαύστως ἐπὶ τῶν χαλυβδίνων νεύρων τοῦ λαιμοῦ, ἐδείκνυε τὴν εὐκίνησιαν καὶ τὴν δύναμιν, οἱ κίτρινοι σκληροὶ ὀφθαλμοὶ ἐξέπεμπον ἀναλαμπὰς αἱματόχρους καὶ τὸ ἰσχυρὸν ῥάμφος ἐκτύπα ἐκ τοῦ θυμοῦ μὲ κρότον συγκρουομένων σιδηρῶν ἐλασμάτων. Ἀνοιγὼν τὰς πτέρυγας του ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ ἐκτύπα ἀπελπιστικῶς τὰ πλευρά του δι' αὐτῶν, ἐκβάλλον κραυγὰς ὀξείας καὶ διαπεραστικῆς. Ἐλαφρὸς σπασμὸς ἐκλόνιζε ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν λαιμὸν του.

Καὶ εἶχε καὶ τι τὸ ἀπαισίως τραγικὸν ἢ θεᾶ τοῦ δεσμίου κατοίκου τοῦ αἰθέρος. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφαίνοντο μετροῦντες μὲ παράπονον τὴν ἔκτασιν, οἱ πόδες του δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἦσαν πλασμένοι, αἱ πτέρυγες ἐκρέμαντο θλιβερῶς ὡς ἄχρηστος βασιλικὴ πορφύρα. Τίποτε δὲν ἔδιδε τόσον πολὺ τὴν ἰδέαν τοῦ πόθου διὰ τὴν ἐλευθερίαν, τῆς ὀρμῆς πρὸς τὴν κίνησιν καὶ πρὸς τὴν πτῆσιν, τῆς κλίσεως πρὸς τὸν ἀπέραντον ὀρίζοντα ὅσον ἡ θεᾶ τοῦ πτηνοῦ τοῦ φρίσσοντος ὀλοκλήρου ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ του.

— Ποῦ τὸ εὐρήκατε τὸ γεράκι; ἠρώτησεν ὁ Λέανδρος.

— Τὸ πιάσαμε ζωντανό, ἀφεντικῶς, ἀπῆντησεν ὁ χωρικὸς σύρων τὴν φωνήν. Γιὰ ἰδέξ, εἶνε λαβωμένο, εἶπε δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὴν μίαν πτέρυγα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπιπταν ἐρυθροὶ σταγόνες αἵματος· πετάει κάμποση ὥρα καὶ ὕστερα στέκεται ἀποσταμένο.

— Ἀφῆσέ το νὰ ἰδοῦμε τί θὰ κάμῃ.

Ὁ χωρικὸς ὑπήκουσε μηχανικῶς. Ὁ ἰεραεὶς ἐστάθη μίαν στιγμὴν ἐπάνω εἰς μίαν πέτραν καὶ ἔπειτα ἐπέταξεν. Αἱ πτέρυγες του κινούμεναι ἠρέμα καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐκτύπων τὸν ἀέρα ὀρθοῦς καὶ μετὰ βεβαιότητος, ὅπως ἡ κόπη τὰ νερά, διήλθεν ὡς σύννεφον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς των. Πρὸς στιγμὴν ἐφάνη ὅτι ὁ ἰεραεὶς θὰ ἐλάμβανε κατοχὴν τοῦ οἴκειου εἰς αὐτὸν στοιχείου. Ἄλλ' ἦτο πλάνη, ὀλίγα μέτρα μακρύτερα ἐκουράσθη καὶ ἔπεσε μᾶλλον παρὰ κατῆλθε ἐπάνω εἰς τὸ θραύσμα μιᾶς ἀρχαίας στήλης. Αἱ πτέρυγες του ἤστραψαν εἰς τὸν ἥλιον ὡς χαλκῖνος θώραξ, ἀπῆλπισμένους ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν. Οἱ χωρικοὶ ἀνεκραύγασαν ἐκ τῆς

χαρᾶς, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐτόλμησε νὰ κινηθῇ πρὸς αὐτόν.

Ὁ Ἀγαμέμνων διηυθύνθη μὲ βραδέα βήματα πρὸς τὸ μέρος του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του διηυθύνοντο πότε πρὸς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος καὶ πότε πρὸς τὸ πτηνόν. Μία συγκίνησις ἀσυνήθης τὸν κατεῖχε. Τὸ πτηνόν τὸ ὁποῖον ἦτο ἐκεῖ πεσμένον πρὸ τῶν ποδῶν του καταβεβλημένον ὑπὸ τὸ βάρος μιᾶς ὑπερμέτρου προσπαθείας ἐμεγάλωνεν, ἐμεγάλωνεν ἐμπρὸς εἰς τὰ μᾶτια τῆς ψυχῆς του, ἐγίνετο ἐν σύμβολον τὸ ὁποῖον συνεῖχε τὴν ἀνθρωπότητα ὀλόκληρον. Ποσάκις ἄρᾳ γε τὰ πάθη καὶ τὰ αἰσθήματα δὲν συνεκράτησαν εἰς τὴν γῆν τὸ πνεῦμά του τὸ ὁποῖον ἦτο ἔτοιμον νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὕψη, πόσαι ἰδέαι, πόσοι σκοποὶ δὲν ἔκειντο ἀνίσχυροι μέσα του ὅπως ὁ ἰεραεὶς πρὸ τῶν ποδῶν του; Ἐν κῆμα πόνου ἐπλημμύρησε τὴν καρδίαν του, σκοτίζον τοὺς ὀφθαλμούς του, χρωματίζον τὰ πάντα μαῦρα πρὸ τῆς φαντασίας του. Μία φωνὴ σατανικὴ μέσα του κατεδίκαζεν ὡς ἀνωφελὴ πᾶσαν προσπάθειαν ὡς ματαιίαν πᾶσαν ἐλπίδα. Ἀνελογίσθη ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν ὅλην τὴν ζωὴν μὲ τὴν προσπάθειαν νὰ εὔρωσι μίαν λύσιν εἰς τὸ μυστήριον τοῦ κόσμου καὶ τέλος ἀπέθαναν, ἀφοῦ εἶδαν ματαιωθείσας ὅλας τὰς ἐλπίδας των.

Ἀνελογίσθη ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι προσεπάθησαν νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν θέλησιν των εἰς τὰ πλήθη καὶ τέλος ἠναγκάσθησαν νὰ κύψωσι τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς συμπαγοῦς μάξης τῶν πολλῶν, ὄργανα καὶ αὐτοὶ ἀσυνείδητα μιᾶς θελήσεως ἀνωτέρας, τοὺς ἠρώας τῶν μαχῶν ὅπως καὶ τῆς ιδέας. Ἀνελογίσθη τὸν ἄνθρωπον τοῦ καθημερινοῦ βίου, ὁ ὁποῖος ἀγωνίζεται ὄχι διὰ λάμψεις θρόνων, οὔτε διὰ λογισμοὺς ἰδανικῶν καὶ ὀνειρῶν, ἀλλὰ χάριν αὐτῆς τῆς υπάρξεως, τῆς ὁποίας προσπαθεῖ νὰ καταπολεμήσῃ τὰς μυρίας ἀνάγκας, προχωρεῖ προχωρεῖ καὶ τέλος ἴσταται διότι... δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ περισσότερον, καὶ ἕνας οἶκτος ἀπειροσ τὸν κατέλαβε, οἶκτος μὲ τὸν ἑαυτὸν του καὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ὁ Λέανδρος ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ προσώπου του ἐμάντευε τὴν συγκίνησιν του ἐπεχείρησε νὰ ἀστευθῆ;

— Ἐνας μασκαρατζίκος, εἶπε. Ποιὸς ξέρει πόσους ὀρνιθῶνας ἐρήμαξεν ἕως τώρα, καὶ κάποιος σπιτονοικοκύρης ὁ ὁποῖος δὲν ἔπαιρνε ἀπὸ ἀστεία τοῦ τὴν ἐφκίαζε τόσον καλά.

— Τὸ ξέρω, ἕνα πουλί, πληγωμένο δὲν εἶνε καὶ τόσον σπάνιον πρᾶγμα. Ἀλλὰ ὀρίστε τώρα ἐμπόδισε τὸ κουρελάκι αὐτὸ νὰ μεγαλώσῃ μέσα σου καὶ νὰ διεγείρῃ ἕνα σωρὸν στοχασμοῦς

εις την ψυχὴν σου. Ἐνας πληγωμένος ἰεραεὶς καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ σπλαγχνισμένη ἀπὸ τοὺς πόθους καὶ ἀπὸ τοὺς πόνους της, πόνους οἱ ὅποιοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν εἶνε παρὰ ἀποτέλεσμα τῶν πόθων της, κατὰ βάθος εἶνε τὸσον ὅμοια πράγματα. Ἐλκνόμενος ὑπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἰδέας ὁ ἀνθρώπος προσπαθεῖ νὰ ὑψωθῆι μέχρις αὐτῆς, ὅπως ὁ Φάουστ περιβεβλημένος τὸ ἔνδυμα τῆς Ἑλένης, τῆς Ἀθανάτου Ἰδέας, προσπαθεῖ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ σύννεφα. Μεθυσμένος ἀπὸ τὸ θέλημα τῆς διανοητικότητος θέλει νὰ βλέπῃ τὴν γῆν ὡς ἓν καλλιτεχνικὸν ὄνειρον, τὴν ἀνασκευὴν τοῦ ὁποίου ἀναλαμβάνει διαρκῶς διὰ τῆς φαντασίας. Θὰ ἐπεθύμει νὰ θεωρῆι τὸν κόσμον ὡς εἰκόνα ἀπορροφῶσαν τὸ πνεῦμά του μὲ τὴν τελείαν ἀδιαφορίαν διὰ κάθε τι, τὸ ὅποιον μᾶς κάμνει νὰ χαίρωμεν ἢ νὰ λυπούμεθα.

Ἄλλ' οἱ πόθοι καὶ τὰ αἰσθηματά του φέρονται πρὸς τὴν γῆν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν προσπαθεῖ νὰ ἀπομακρυνθῆι, καὶ ὑπὸ τοὺς πόθους καὶ τὰ αἰσθηματά ἐχθρὸς αἰώνιος κρύπτεται ὁ πόνος ὡς ὄφις ὑπὸ τὰ ῥόδα. Ἡ λάμψις τῆς χαρᾶς τὸν ἐλκύει καὶ ὁ ἀνθρώπος ἀφιερώνει ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς του εἰς τὴν ἐπιδιώξιν αὐτῆς, αἰσθάνεται πόθους, ἐνδιαφέροντα, ἀφοσιώσεις, χαλεμῶν ὁ ἴδιος δεσμὰ διὰ τὴν ψυχὴν του. Ἄλλ' αὔριον θὰ στερηθῆι ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἠγάπησεν, ἢ θὰ κλαύσῃ διὰ τὴν δυστυχίαν των καὶ τότε ἡ γῆ θὰ μεταβάλλῃ ὄψιν δι' αὐτὸν, ὁ πόνος θὰ πλημμυρῆσῃ τὴν καρδίαν του, καλύπτων πρὸ αὐτοῦ διὰ μαύρου πέπλου τὴν φύσιν, συντρίβων τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς του, καρφῶνων τὸ πνεῦμά του εἰς τὸ χῶμα. Καὶ ἡ ψυχὴ ἢ σκλάβη καὶ ἡ πληγωμένη ἴσταται περιλύπος πρὸ τῆς Ἰδέας, τὴν ὁποίαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ, ὅπως ὁ ἰεραεὶς πρὸ τοῦ δύνοντος ἡλίου. Ὁ πόνος εἶναι πανταχοῦ, εἶνε ἢ μόνη ἀλήθεια τῆς ζωῆς. Κύτταξε αὐτὸ τὸ πουλί, τόσο μικρὸ καὶ ἐν τούτοις ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ποθῆι τὸσον πολὺ καὶ νὰ πονῆ τὸσον φοβερά, ὅσον καὶ ἡμεῖς οἱ ὅποιοι εἴμεθα μεγάλοι κατὰ τὸ ἀνάστημα, προσέθηκε πικρῶς μειδιῶν. Διατί ὅταν θὰ ἐπεθύμει κανεὶς νὰ σχηματίσῃ ἐν θεῖον ἰδανικὸν κάλλους τόσαι δυσαρμονίαι νὰ ταράσσουν τὴν ψυχὴν του, διατί ὁ πόνος νὰ συντρίβῃ τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ διατί ἐπὶ τέλους ὑπάρχει πόνος; Διατί, θεέ μου, διατί;

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του διασταλέντες ὑπερμέτρως ἐβυθίζοντο ἐπιμόνως εἰς τὸν ὀρίζοντα ὡς νὰ διηρώτων τὸ ἄφωτον ἄπειρον περὶ τοῦ σκοτεινοῦ αὐτοῦ μυστηρίου.

Ὁ ἄλλος ἀπήντησε:

— Βασανίζεσαι εἰς μάτην μὲ σκέψεις τόσον μελαγχολικάς. Δὲν εἴμεθα τέκνα τοῦ ἀέρος ἀλλὰ τῆς γῆς αὐτῆς εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεσαι τὸσον στενοχωρημένος. Οὔτε ὅλοι οἱ ποθοὶ γίνονται ἀφορμὴ ὀδύνης, καὶ ἡ αἰτία ὄλων τῶν πόνων δὲν εἶνε δυστυχῶς πάντοτε ἡ κλίσις διὰ τὴν πτῆσιν πρὸς τὴν Ἰδέαν.

Ἐσκέφθης ποτὲ πόσον ἀνούσιον πρᾶγμα θὰ ἦτο ἡ γῆ, ἐὰν οἱ πόθοι καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα δὲν ἔδιδον δεκαπλασίαν ἀξίαν εἰς τὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα μᾶς περιστοιχίζουσιν; Ὁ πόνος βεβαίως ὑπάρχει, ἀλλὰ θὰ ἠδῖκει κανεὶς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἐὰν ἔλεγεν ὅτι τὸν δημιουργεῖ μόνη της διὰ τῶν μεγάλων ποθῶν, ὄχι. Ὁ λόγος αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶνε πολὺ βαθύτερος καὶ ἀντικειμενικώτερος. Δὲν φθάνω ποτὲ εἰς τὴν αἰσιοδοξίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι λέγουσιν ὅτι ἡ δυστυχία ἐχρειάζεται διὰ τὴν ἀπόλυτον ἀρμονίαν τοῦ κόσμου χάριν τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὴν εὐτυχίαν, ἀπὸ μίαν τὸσον γελοῖαν ἐξήγησιν, προτιμῶ νὰ τὴν θεωρῶ μυστήριον, τὴν λύσιν τοῦ ὁποίου ἀφίνω εἰς τὰς χεῖρας Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος κατέχει τὰς κλεῖδας ὄλων τῶν μυστηρίων. Ὁ πόνος, εἶνε ἀληθὲς, συντρίβει τὴν ψυχὴν, ὅπως λέγεις, καὶ τὴν καρφώνει εἰς τὸ χῶμα, ἀλλ' οἱ πόθοι καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα ἀντὶ νὰ γίνονται ἀφορμὴ ὀδύνης, τούναντίον μᾶς βοηθοῦν νὰ διερχόμεθα πολλὰς λύπας τῆς ζωῆς χωρὶς νὰ τὰς αἰσθανθῶμεν.

Μία ζωὴ χωρὶς προσπάθειαν, χωρὶς ἐνδιαφέρον πιδανὸν νὰ ἦτο ὥραία διὰ τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου; ὅσον διὰ τὸν ἑαυτὸν μου ἐὰν μοῦ τὴν ἐχάριζαν τὴν ἄλλην ἡμέραν θὰ ἐφώναζα! Πρὸς Θεοῦ, κατὰ ποῦ νὰ μὲ ἐνδιαφέρῃ, διότι ἄνευ αὐτοῦ δὲν δύναμαι νὰ ζήσω!

Ἡ θάλασσα εἶχε λάβῃ βαθὺν κυανοῦν χροῶμα. Ὁ ἔρυθρὸς δίσκος τοῦ ἡλίου κατήχετο εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος φωτίζων διὰ τῶν τελευταίων ἀκτίνων του τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. Τὰ κίτρινα ἄνθη ἔλαμπον ὡς τόσαι ἀνημμέναι λαμπάδες. Μία παρηγορία ἀόριστος ἐπλανᾶτο ὑπὸ τὸν χρυσοῦν οὐρανὸν τῆς ἐσπέρας.

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΛΑΜΙΑΔΟΥ

Ἡ ΣΧΟΛΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Μεταξὺ τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα προβάλλει ἡ σχολικὴ ὑγιεινὴ, δὲν ὑπάρχει σπουδαιότερον καὶ δυσκολώτερον ἀπὸ τὸ τῆς ἀνατροφῆς τῶν δύο φύλων, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ τὸ θέμα ἐνὸς συνεδρίου. Ἡ γενικὴ συνεδρίασις τῆς τρίτης ἡμέρας τοῦ

συνεδρίου εἶχε συναθροίσει πολυπληθέστατον ἀκροατήριον σπουδαίων προσώπων. Εἰς τὸ πλάι τοῦ προέδρου, κ. Lanson, καθηγητοῦ τῆς Φιλολογίας εἰς Παρισίους ἔλαβε θέσιν ὁ ἰατρός Mathieu πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου, οἱ καθηγηταὶ Chantemesse καὶ Pinard, οἱ ἰατροὶ Le Gandre, Siraday, de Fleury, Tassevant, Viel κ. λ. Τὸ ἀκροατήριον ἤκουσε κατ' ἀρχὰς μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον τὴν περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Γερμανίᾳ μελέτην τοῦ ἰατροῦ Martin Chotren. Τὸ ἐνστικτικὸν τῶν δύο φύλων, εἶπε, δύναται νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν ἀνατροφήν, ἢ ὁποῖα ἐπηρεάζει τὴν εὐφυΐαν καὶ τὸ αἶσθημα. Διὰ τοῦτο ἡ τοῦ ἐνστικτικῆς ἀγωγῆς πρέπει νὰ γίνεσθαι ἀπὸ τὴν πρώτην παιδικὴν ἡλικίαν ἕως εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου. Θὰ στραφῆ πρῶτον εἰς τὸν χαρακτήρα, ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, θὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἐφήβους εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἰδεώδη ἀντίληψιν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐνεργητικότητος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐνοήσουν τὰς εὐθύνας τὰς ἀπορροεούσας ἀπὸ τὸ φύλον των. Τὴν ἀγωγὴν αὐτὴν θὰ δώσῃ ἡ οἰκογένεια καὶ τὸ σχολεῖον. Τὰ μαθήματα διὰ τοῦτο πρέπει νὰ εἶνε προαιρετικά καὶ θὰ λαμβάνωνται κατόπιν τῆς ἐκ τῶν προτέρων συγκαταθέσεως τῶν γονέων.

Ἡ διδασκαλία αὐτὴ τῆς διαφορᾶς τῶν φύλων εἶνε ἀναγκαία εἰς τὸν λαόν, τὸν ὅποιον θὰ ἐπηρεάσῃ βαθύτατα καὶ θὰ μορφώσῃ εἰς σημεῖον ὥστε νὰ εὐγνωμονῇ δι' αὐτὴν. Εἰς τοὺς ἰατροὺς γενικῶς θὰ ἀνατεθῆ ἡ διδασκαλία τοῦ ἀπαραιτήτου τούτου μαθήματος, εἰς τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἀποδοθῆ μεγάλη σπουδαιότης, διότι θὰ καταστῆ ἡ πηγὴ πλήρους ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς ἀναγεννήσεως.

Ὁ ἰατρός Doléris, μέλος τῆς ἰατρικῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐπίσημος εἰσηγητῆς τῆς Γαλλικῆς ἀντιπροσωπείας ἐξετάζει τὸ ζήτημα ὑπὸ ὄψιν αὐτοῦ τὰς φάσεις. Καὶ πρῶτον ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴν ἀνατροφήν τὴν γενικῶς ἀνεπαρκῆ καὶ ἐκφοβιστικὴν. Ὁ καθηγητῆς Pinard, λέγει, δὲν ἔγραψε κάποτε ὅτι ἦτο τερατώδες νὰ θεωροῦνται ὡς ὄργανα ἐντροπῆς, ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δίδουν τὴν ζωὴν; Ἡ ἀνατροφή αὐτὴ τῆς διαφορᾶς τῶν φύλων πρέπει νὰ συμπληροῦται μὲ διδασκαλίαν ἐπιστημονικὴν, καὶ δι' αὐτὴν ἡ ἐπέμβασις τοῦ ἰατροῦ ὡς κυριωτάτου παιδαγωγοῦ πρέπει νὰ θεωρῆται ἀπαραίτητος. Ἡ μόρφωσις αὕτη θὰ γίνεσθαι πρὸ τῶν δεκαῆξ ἐτῶν. Βραδύτερα θὰ εἶνε πολὺ ἀργά. Μόνος ὁ ἰατρός δύναται, μὲ διδασκαλίαν λογικὴν καὶ κανονικὴν, νὰ μυσθῇ τὰ παιδιὰ, εἰς τὴν μέχρι τοῦδε μυστικὴν ζωὴν τῶν φύλων καὶ ν' ἀσχοληθῆ μὲ τὴν ὑγιεινὴν τῶν ὀργάνων. Ἡ

εἰς τὴν Γαλλίαν τοῦλάχιστον, διδασκαλία τῆς φυσικῆς ἱστορίας γίνεσθαι ἀτελέστατα ἐνῶ εἰμποροῦσε νὰ εἶναι ἀπλῶς, ἀγνή καὶ ἀληθὴς χωρὶς νὰ ἀφίνει εἰς τὸ πνεῦμα οὔτε ἐκπλήξεις οὔτε φόβους. Πρέπει νὰ ὀμιλοῦμεν σαφῶς εἰς τὰ παιδιὰ καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸν χαρακτήρα των, ὁ ὁποῖος μορφοῦται ἀναλόγως τοῦ κύκλου καὶ τῶν ἐντυπώσεων των, ἀφοῦ ἄλλως ὁ κυνισμὸς αὐτὸς ὑπάρχει εἰς τὴν φύσιν. Ἐνα παιδί καλῆς ὑγείας, δύναται χωρὶς κίνδυνον νὰ δεχθῆ τὰ τῆς διαφορᾶς τῶν φύλων πρῶτον ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ ἔπειτα ἀπὸ τοὺς διδασκάλους του. Ἡ νέα ζωὴ μὲ τὰς τάσεις τῆς τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς ἐγκρατείας διευκολύνει τὰς ἐπιστημονικὰς μεθόδους.

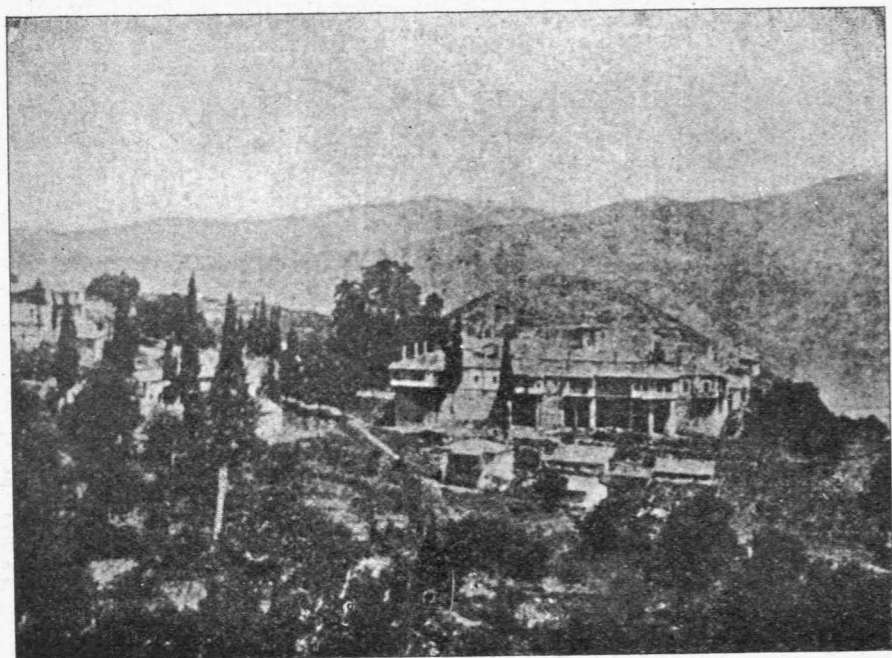
Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα τὰ ἐπιφορτισμένα μὲ τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν πρέπει νὰ ἐνεργοῦν μετὰ μεγάλης περισκέψεως. Ἀπαιτεῖται λεπτότης καὶ συστηματικὴ προσοχή, προσόντα σπάνια καὶ ὄχι συχνὰ ἀπαντώμενα. Δι' αὐτὸ θὰ χρειασθῆ νὰ ἀνατεθῆ εἰς ἐπιτροπὰς ὁ κανονισμὸς τῶν βάσεων καὶ ἀρχῶν τῆς διδασκαλίας αὐτῆς, ἐν συνεργασίᾳ τῶν γονέων, τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν ἰατρῶν, καὶ νὰ ἐξευρεθῆ ὁ τρόπος τῆς ἐφαρμογῆς. Τιοιουτοτρόπως θὰ μεταβληθῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ προλήψεις καὶ τὰ ἤθη· μία κόρη θὰ ἐκλέξῃ ὡς σύζυγον ἄνδρα ὑγείας καὶ ἀκμῆς καὶ μὲ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν εἰσερχόμεθα εἰς τοὺς κύκλους τῆς ὑγιεινῆς. Τὰ παιγνίδια, αἱ ἀσκήσεις, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὰ φαῦλα βιβλία θὰ παρατείνων τὴν ἀγνότητά τῆς νεότητος ἕως εἰς τὸ εἰκοστὸν ἔτος. Μέχρι τοῦ γάμου οἱ νέοι θὰ μορφοῦνται ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ εἰς τὸ σχολεῖον καὶ μετὰ τὸ σχολεῖον εἰς τὸν στρατόν.

Ὁ ἔρως θὰ ἐξευγενισθῆ ἀπὸ τὰ πρὸς τὴν κοινωνίαν καθήκοντα, ἐνῶ ἡ κοινωνία θὰ προετοιμάζῃ τὴν ὑγείαν αὐτὴν τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἡ φυλὴ ἐξαρτᾷ τὴν ἀκμὴν της.

Ὁ Lanson κηρύττων τὴν ἐναρξίν τῆς συνεδριάσεως εἶπε δικαίως «ὅτι διαδίδοντες τὴν νέαν ἀνατροφήν τῶν φύλων θὰ προετοιμάσων διὰ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ κοινόν, τὸ ὅποιον θὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς τοῦ μέλλοντος κάθε ἄλλο ἀπὸ ρεμβασμοὺς ἐραστῶν. Θὰ εἶνε τοῦτο μεγάλη ἐπανόρθωσις».

Καὶ προσθέτομεν: ἡ ἐπανόρθωσις αὐτὴ θὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν ἐκτροχιασθέντα δρόμον τῆς φύσεως, θὰ τὸν ἀποδώσῃ μὲ ὑγείαν καὶ ἀκμὴν εἰς τὴν μεγάλην μητέρα φύσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸν ἀπέσπασεν ἡ ψεύτικη καὶ ἀντιφυσικὴ ἀγωγὴ.

(Ἀπὸ τὸ σχολικὸν Συνεδρίον τῶν Παρισίων)

Ἑλληνικά τοπία

Ἡ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ

(Ἀπὸ τὴν Καλαβρυτινὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Γυμνασιάρχου
κ. Γ. Παπανδρέου)

Ο ΒΑΛΙΤ

ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ, ἓνας ἀπὸ τοὺς φίλους μου μοῦ διηγήθηκε τὴν ἀκόλουθη ἱστορία.
«Ὅταν ἤμουνα φοιτητὴς εἰς τὴν Μόσχα, κατὰ τύχη κατοικοῦσα κοντὰ σὲ μία ἀπὸ αὐτὲς τῆς «δεσποινίδες»... ἔξερες; Ἦτανε μία Πολωνίς καὶ ὀνομάζετο Τερέζα. Ὑψηλή, πολὺ μελαγχροινὴ μὲ φρεϊδία μαῦρα σμιχτά, καὶ μὲ πρόσωπο ξηρό, σὰν νὰ τὸ εἶχαν κόψει μὲ πέλεκυ... μοῦ προξενούσε φόβο μὲ τὸ ζωῶδες εἶδος τῶν σκοτεινῶν ματιῶν της· ἡ φωνὴ της ἦτο βαθυφώνου, ὁ τρόπος της καταγωγέως καὶ ὅλον τὸ ἀπέραντον ἄτομόν της ἔμοιαζε μὲ πωλητρίας ψαριῶν... Κατοικοῦσα εἰς τὸ ὑπερῶον καὶ ἡ πόρτα της ἦτο ἀπέναντι μὲ τὴν ἰδικήν μου. Ποτὲ δὲν ἀνοίγα τὴν πόρτα μου, ἐνθυμοῦμαι, ὅταν ἤξερα ὅτι ἦτον στὸ δωμάτιό της. Ἀλλὰ αὐτὸ φυσικὰ ἦτο πολὺ σπάνιο. Καμμιά φορὰ τὴν συναντοῦσα εἰς τὴν σάλα ἢ εἰς τὴν ἀύλην καὶ μοῦ μειδιοῦσε μὲ γέλιο, τὸ ὁποῖον μοῦ ἐφαίνετο κυνικό. Πολλὲς φορές τὴν εἶδα μεθυσμένη, μὲ τὰ μάτια σβυσμένα καὶ νεκρὰ καὶ τότε τὸ χαμόγελό της ἦτο ἰδιαιτέρως φοβερό... Τότε μοῦ ἔλεγε:

— Εἰσθε καλὰ κύριε φοιτητὴ! καὶ γελοῦσε γέλωτα ζωῶδη, ὁ ὁποῖος ἠῤῥεξε τὴν ἀντιπάθειάν μου δι' αὐτήν. Θὰ ἔφενγα ἀπὸ τὸ σπίτι διὰ νὰ ἀποφύγω τὰς συναντήσεις καὶ τὰς φιλοφρονήσεις της, ἀλλ' εἶχα μιά τὸσον ὠραία καμαρίτσα μὲ θαυμασίαν θεάν ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἔπειτα ἦτο τόση ἡσυχία εἰς τὸν δρόμο αὐτό. Ἐξαφνα ἓνα πρωὶ ἐνῶ ἀκόμη ἤμουνα στὸ κρεβάτι μου, χωρὶς καμμιά διάθεσι νὰ σηκωθῶ καὶ ζητοῦσα μιά αἰτία λογικὴ γιὰ νὰ μὴν πάω εἰς τὸ Πανεπιστήμιον... ἰδού ἡ πόρτα μου ἀνοίγει καὶ ἡ φοιτητὴ αὐτὴ Τερέζα, ἀπὸ τὸ κατώφλι μοῦ φωνάζει μὲ τὴν βαρεῖα φωνὴ της:

— Εἰσθε καλὰ, κύριε φοιτητὴ!

— Τί θέλετε; τὴν ἠρώτησα. Καὶ εἶδα εἰς τὸ ταραγμένο πρόσωπό της ἐκφρασιν παρακλήσεως... ἐκφρασις ὅπου δὲν ἦτο συνηθισμένη εἰς αὐτήν.

— Ἐρχομαι, κύριε, νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ κάμετε κἀτι· κάμετέ το δι' ἐμένα!

Μένω πλαγιασμένος, σιωπῶ καὶ σκέπτομαι: Παγίς! ἀπλῶς δοκιμασία! Νὰ εἶσαι δυνατὸς Jegor!

— Πρέπει νὰ στείλω ἓνα γράμμα στὸν τόπο

μου—καὶ εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ μὲ τόνο γλυκὺ, παρακλητικό, ντροπαλό.

Ἐμπρός, ἐσκέφθηκα· σηκώθηκα, κάθησα στὸ τραπέζι μου, πῆρα τὴν πέννα, καὶ τῆς εἶπα:

— Περάστε ἀπὸ ἐδῶ, καθήσατε, καὶ ἐπαγορεύσατε... Καὶ διὰ ποῖον τὸ γράμμα;

— Διὰ τὴν Βαρσοβία, διὰ τὸν κ. Balit Kachpout....

— Τί πρέπει νὰ γράψω; Λέγετε.

— «Ἀγαπητέ μου Bolit...καρδούλα μου, πιστέ μου φίλε... Ἡ Παναγία νὰ σὲ φυλάῃ! Ἀγαπημένη μου χρυσὴ καρδιά, γιὰτὶ δὲν ἔγραψες τόσον καιρὸν εἰς τὸ λυπημένο περιστέρι σου, τὸ ὁποῖο τόσο στενοχωριέται μακριὰ σου! Ἡ Τερέζα σου...»

Παρ' ὀλίγον νὰ γελᾶσω. Τὸ ἀλυπημένον περιστέρι σου μὲ τὸ ἀνάστημά της τοῦ ἐνὸς μέτρον καὶ ἑβδομήντα πέντε ἑκατοστῶν καὶ τὸ πρόσωπό της τὸ τόσο μαῦρο σὰν νὰ καθάριζε ὅλο τὸ χρόνον καπνοδόχας καὶ δὲν εἶχε ποτὲ πλυθῆ! Ἐκρατήθηκα ὅσο μπόρεσα καλλίτερα καὶ τὴν ῥώτησα:

— Ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ Balit (ἡ λέξις σημαίνει ἀρρώστια).

— Balit, κύριε φοιτητὴ, — ἀποκρίθηκα, σὰν νὰ εἶχε θυμῶση γιὰτὶ χάλασα τὸ ὄνομα — ὁ Balit εἶνε ὁ ἀρραβωνιαστικός μου....

— Ἀρραβωνιαστικός;

— Τί εἶνε τὸ περίεργον; Μήπως δὲν μπορῶ νὰ ἔχω ἀρραβωνιαστικὸ ἐγὼ, νέα κοπέλλα...; Ἀρραβωνιαστικὸ αὐτὴ... νέα κοπέλλα!;... τί νομίζετε;

— ὦ! Γιατὶ ὄχι; Ὅλα γίνονται.... Εἶνε πολὺς καιρὸς ποῦ εἶστε ἀρραβωνιασμένη;

— Ἐξὴ χρόνια...

ὦ! ἐσκέφθηκα Ἐτσι ἐγράψαμε τὸ γράμμα. Ἦτο τόσο περιπαθὲς, τόση ἀγάπη εἶχε μέσα στὴς λίγες γραμμὲς του, ὥστε εὐχαρίστως θὰ ἔπερνα τὴν θέσι τοῦ Balit, ἐὰν ἐκεῖνη ποῦ τὸ ἐγραφε δὲν ἦτο ἡ Τερέζα, ἀλλὰ κἀτι ἄλλο, μικρότερο.

— Σὰς εὐχαριστῶ μὲ ὄλην μου τὴν ψυχὴ, κύριε, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν!, εἶπε ἡ Τερέζα, ἐνῶ μὲ ἀποχαιρετοῦσε, ἴσως ἤμπορῶ νὰ σὰς ὑπηρετήσω καὶ ἐγὼ εἰς τίποτε;

— Ὅχι, εὐχαριστῶ πολὺ!

— Ἴσως ὁ κύριος ἔχει ἀσπρόρουχα διὰ διόρθωμα.

Αἰσθανόμενον ὅτι ἡ ὑπομονὴ μου ἐξαντλεῖτο καὶ τῆς εἶπα πάλιν ξηρά, ὅτι δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τὰς ὑπηρεσίας της.—Ἐφυγε

Καμμιά δεκαπενταριὰ ἡμέρες πέρασαν.... Ἐνα βράδου ἤμουνα κοντὰ στὸ παράθυρό μου

καὶ σφύριζα· ἐσυλλογιζόμενον πῶς ν' ἀπομακρύνω τὴν σκέψιν μου ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μου. Ἦμουν πολὺ στενοχωρημένος, ὁ καιρὸς ἦτο φρικτὸς καὶ δὲν μοῦ ἔκανε διάθεσι νὰ ἔβγω ἔξω, καὶ διαρκῶς ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν μου καταγινομένου εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ἑαυτοῦ μου, καὶ αὐτὸ μὲ στενοχωροῦσε περισσότερο· ἀλλὰ δὲν ἤμουν ἱκανὸς νὰ κάμω τίποτε ἄλλο. Ἡ πόρτα ἀνοίγει — Δόξα σοι ὁ θεός! κἀποιος ἔρχεται.

— Ὁ κύριος ἔχει καμμιά βιαστικὴ δουλειά; Ἡ Τερέζα!

— Ὅχι... τί εἶνε;

— Ἦθελα νὰ παρακαλέσω τὸν κύριον νὰ γράψῃ ἀκόμη ἓνα γράμμα....

— Ἐὰν τὸ θέλετε... Εἰς τὸν Balit;

— Ὅχι αὐτὴν τὴ φορὰ τὸ γράμμα ἔρχεται ἀπὸ ἐκεῖνον....

— Πῶς;

— ὦ! ἀνόητη ποῦ εἶμαι! δὲν ἠθελα νὰ πῶ αὐτό, κύριε, συγχωρήσατε. Αὐτὴν τὴν φορὰ, δὲν εἶμαι ἐγὼ ὅπου ἔχω ἀνάγκη νὰ γράψω, ἀλλὰ μιά συντροφισσά μου... δηλαδή, ὄχι μιά ἀπὸ τὶς συντροφισσές μου, ἀλλὰ... ἓνας φίλος... Δὲν ἠξεύρει νὰ γράψῃ μόνος του καὶ ἔχει μιά ἀρραβωνιαστικὰ σὰν ἐμένα... Τερέζα... Λοιπὸν ἴσως ὁ κύριος θὰ θελήσῃ νὰ γράψῃ ἓνα γράμμα εἰς τὴν ἄλλη Τερέζα;

Τὴν κυττάζω — τὸ χοντρὸ πρόσωπό της εἶνε ταραγμένο, τὰ δάχτυλά της τρέμουν — καὶ ἀρχίζω νὰ μαντεύω!

— Ἴδου τί ἔχω νὰ σὰς πῶ, κυρία, τῆς εἶπα, δὲν ὑπάρχει κανεὶς Balit, οὔτε Τερέζα, καὶ ὅλα αὐτὰ εἶνε εἰρωνεῖα. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ κάμω τίποτε εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτήν, ὅσον διὰ νὰ κάμω σχέσεις μαζί σας, δὲν θέλω, ἐννοήσατε;

Ἀμέσως ἐφάνηκε τρομαγμένη, ἄρχισε νὰ στριφογυρῆσθαι ἐπὶ τὴν θέσιν της καὶ νὰ κινῆ τὰ χονδρὰ χεῖλιά της μὲ τρόπον κωμικόν, σὰν νὰ ἠθελε νὰ πῆ κἀτι, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε. Ἐπειρήμενα νὰ δῶ τί θὰ συμβῆ, ἔβλεπα, αἰσθανόμενον ὅτι εἶχα ὀλίγον ἀπατηθῆ, καθὼς ἐφαίνετο, ὑποπτευόμενος ὅτι ἐσκόπευε νὰ ἐγγίξῃ τὴν ἀρετὴν μου. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν ἐπρόκειτο περὶ ἄλλου πράγματος.

— Κύριε, ἄρχισε, καὶ ἀμέσως ἔκαμε ἓνα κίνημα μὲ τὸ χεῖρι, ἐγύρισε πρὸς τὴν πόρταν καὶ ἔφυγε.

Ἐμεινα ἐκεῖ μόνος, μ' ἓνα αἰσθημα φοβερό εἰς τὴν ψυχὴ· ἄκουσα τὴν πόρταν της νὰ κτυπήσῃ πολὺ δυνατὰ εἶχε θυμῶσει, βέβαια... Ἐσκέφθηκα καὶ ἀπεφάσισα νὰ πάω εἰς τὸ

δομάτιόν της, νὰ τὴν προσκαλέσω εἰς τὸ ἰδι-
κόν μου καὶ νὰ τῆς γράψω ὅ,τι ἤθελε.

Εἰσέρχομαι εἰς τὴν κάμαρά της, τὴν βλέπω
ἀκουμπισμένη ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι της μὲ τὸ
κεφάλι ἀνάμεσα εἰς τὰ δύο χέρια της.

— Ἀκούσατε, τῆς λέγω.

... Πάντοτε ὅταν διηγοῦμαι τὴν ἱστορίαν
αὐτὴν, καὶ φθάνω εἰς τὸ μέρος αὐτὸ εἶμαι εἰς
ἐλκεϊνὴν κατάστασιν.... εἶνε βλακῶδες... ναί...

Ἄκουσέ, τῆς εἶπα.

Πεινιέται ἀπὸ τὴν θέσιν της, προχωρεῖ πρὸς
ἐμέ, μὲ τὰ μάτια λάμποντα καὶ ἀρχίζει νὰ ψι-
θυρίζη μὲ τὴν χοντρή φωνή της, βάζουσα τὰ
χέρια της ἐπάνω εἰς τοὺς ὤμους μου :

— Ἔ λοιπόν, τί πειράζει ; Ναί, ἔτσι εἶνε !
Δὲν ὑπάρχει κανεὶς Balit, κανεὶς... Δὲν ὑπάρ-
χει οὔτε Τερέζα ἐπίσης ! Τί σᾶς ἐνδιαφέρει
αὐτό ; Σᾶς εἶνε πολὺ δύσκολο νὰ γράψητε μὲ
τὴν πέννα σας ἐπάνω στὸ χαρτί, δὲν εἶνε ἔτσι ;
Ἐλάτε ! Καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ εἶσθε τόσον....
ἄσπρος καὶ καθαρὸς ! Δὲν ὑπάρχει κανεὶς Ba-
lit, καμμία Τερέζα, δὲν εἶμαι παρὰ ἐγὼ μόνη !

— Ἔ λοιπόν τί ἔχουν νὰ κάμουν ὅλα αὐτά.

— Ἐπιτρέψατέ μου, εἶπα, ἐκπληκτος ἀπὸ
τὴν ὑποδοχὴν αὐτὴν, περὶ τίνας πρόκειται ;
— Δὲν ὑπάρχει Balit ;

— Ἀλλὰ ὅχι δὲν ὑπάρχει ! Τί σᾶς ἐνδια-
φέρει αὐτό ;

— Καὶ Τερέζα, δὲν ὑπάρχει ἐπίσης ;

— Καὶ Τερέζα ἐπίσης ! Ἐγὼ εἶμαι ἡ Τερέζα.

Δὲν ἐννοῶ τίποτα ! Ἄνοιγω ὅσον ἡμπορῶ
τὰ μάτια μου γιὰ νὰ τὴν ἴδω καλλίτερα, καὶ
προσπαθῶ νὰ ἐννοήσω ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο μας
τρελλάθηκε. Καὶ ἐκεῖνη ἐπιστρέφει πρὸς τὸ
τραπέζι, ψάχνει μιὰ στιγμή, ἐπιστρέφει πρὸς
ἐμέ καὶ λέγει μὲ τόνο σὺν νὰ προσεβλήθῃ :

— Ἐάν σᾶς κουράζῃ τόσον νὰ γράψετε εἰς
τὸν Balit, τότε ἴδου τὸ γράμμα σας, λάβετέ το !
Ἐπάρχουν ἄλλοι οἱ ὅποιοι θὰ μοῦ γράψουν...

Βλέπω ὅτι κρατῶ εἰς τὰ χέρια μου τὸ γράμμα
ποῦ ἔγραψα εἰς τὸν Balit. Νὰ γυναῖκα μιὰ
φορὰ !

— Ἀκούσατε, Τερέζα, τί σημαίνει αὐτό ; Τί
ἀνάγκην ἔχεις ἄλλοι νὰ σοῦ γράψουν, ἀφοῦ
ἐγὼ ἔγραψα γιὰ σένα καὶ σὺ δὲν ἔστειλες τὸ
γράμμα ;

— Ποῦ ;

— Ἀλλὰ εἰς αὐτόν.... τὸν Balit ;

— Ἄλλ' ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει !

Δὲν ἐννοοῦσα ἀπολύτως τίποτε ! Δὲν μοῦ
ἔμενε παρὰ νὰ γελάσω μὲ ὄλην αὐτὴν τὴν ἱ-
στορίαν καὶ νὰ φύγω. Ἐξηγήθηκε.

— Ἔ λοιπόν ; ἔπε μὲ τόνον παραπονεμένον.

— Ἐάν δὲν ὑπάρχει, τόσο τὸ χειρότερον !

Καὶ ἀνοίξε τὰ χέρια της, σὺν νὰ μὴν ἐν-
νοοῦσε γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει. Καὶ θὰ ἤθελα πολὺ
νὰ ὑπῆρχε ἓνας.... Μήπως δὲν εἶμαι καὶ ἐγὼ
γυναῖκα ὅπως ὅλες ἡ ἄλλες ; ὦ ! ἔξρω, ἔξρω
καλὰ ὅτι.... Ἀλλὰ δὲν κάνω κατὸ σὲ κανένα,
δὲν εἶνε ἔτσι ; ἂν τοῦ γράφω.... Ἴδου μοῦ
ἔγραψατε ἓνα γράμμα εἰς τὸν Balit, καὶ ἐγὼ
τὸ ἔδωκα εἰς ἓνα ἄλλον νὰ τὸ διαβάσῃ, καὶ
ὅταν μοῦ τὸ ἐδιάβαζε τὸ ἄκουγα καὶ νόμιζα
ὅτι ὁ Balit ὑπῆρχε ! Καὶ ζητῶ νὰ μοῦ γρά-
ψουν ἐκ μέρους τοῦ Balit εἰς τὴν Τερέζα... εἰς
ἐμένα. Ἐάν μοῦ γράψουν ἓνα τέτοιο γράμμα
καὶ μοῦ τὸ διαβάσουν, τότε θὰ νομίσω ὅτι
εἶνε ἀληθινὰ ἓνας Balit καὶ ἀπαντήσεις τοῦ
Balit εἰς τὴν Τερέζα... εἰς ἐμένα. Ἐάν μοῦ
γράψουν ἓνα τέτοιο γράμμα καὶ μοῦ διαβά-
σουν, τότε θὰ νομίσω ὅτι εἶναι ἀληθινὰ ἓνας
Balit. Καὶ ἡ ζωὴ θὰ μοῦ εἶναι εὐχάριστη.

...Ναί. Ἀπὸ ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν, ἔγραφα
τακτικὰ δύο φορὰς τὴν ἐβδομάδα γράμματα
εἰς τὸν Balit καὶ αἱ ἀπαντήσεις τοῦ Balit
εἰς τὴν Τερέζα. Καὶ ἐπρόσεχε τὰς ἀπαν-
τήσεις αὐτάς.... Τὰς ἄκουγε, ἐνθυμοῦμαι
κλαίουσα, δύναντά, ἔκλαιγε μὲ ἓνα εἶδος φωνῆς
βαθυφώνου. Καὶ γιὰ τὰ δάκρυα ποῦ τὴν ἔκανα
νὰ χύνη μὲ τὰ γράμματα τοῦ φανταστικοῦ
Balit, μοῦ διώρθωνε ὅλα μου τὰ ρούχα. Ἐ-
πειτα τρεῖς μῆνες σχεδὸν μετὰ τὴν ἱστορία
αὐτὴν, τὴν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν, δὲν ἤξεύρω
διατί. Καὶ τώρα βεβαίως ἔχει πεθάνει

Ὁ φίλος μου εἰτίναξε τὴν στάχτη τοῦ τσιγά-
ρου του, ἐκύτταξε τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπρόσθεσε :

— Ναί, ὅσον περισσότερον ἓνα ἀνθρώπινο
ὄν ἐγεύθη τὴν δυστυχία, τόσον μεγαλειότεραν
δίψαν ἔχει γιὰ τὴν εὐτυχία. Δὲν ἐννοοῦμεν
αὐτὸ ἐμεῖς, σκεπασμένοι μὲ τὰς ἀρετάς μας,
οἱ ὅποιοι κυττάζομεν τοὺς μὲν καὶ τοὺς δὲ
ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ἀτμούς τῆς εὐπορίας μας
καὶ τῆς πεποιθήσεως τῆς παγροσμίου δυνά-
μεώς μας.

Προκύπτει κατὶ πολὺ βλακῶδες.... καὶ πολὺ
σκληρόν. Λέμε, ἡ ἁμαρτωλὴ καὶ τί εἶνε αὐτὴς
ἡ ἁμαρτωλὴ ! Πρὸ παντός.... ἄνθρωποι : τὰ
αὐτὰ ὁσᾶ, τὸ σὺτὸ αἷμα, ἡ αὐτὴ σὰρξ καὶ τὰ
αὐτὰ νεῦρα μὲ ἡμᾶς. Αὐτὸ τὸ λέμε τώρα ὀλο-
κλήρους αἰῶνας καὶ τὸ ἀκούομεν ! Ἐγίναμεν
λοιπὸν τελείως κουφοί, ἀκούοντες τὰ ἀνθρώ-
πινα αἰσθήματα διαλαλούμενα μὲ τόσον δυ-
νατὴ φωνή ;... Κατὰ βάθος καὶ ἐμεῖς εἶμεθα
ἁμαρτωλοὶ καὶ βαθύτατα μάλιστα εἰς μίαν
ἄβυσσον ἀμφιβολιῶν ὄλων τῶν εἰδῶν, καὶ μὲ
τὴν βεβαιότητα ἀκόμη ὅτι τὰ ἰδικά μας νεῦρα
εἶνε ἀνώτερα καθὼς καὶ τὸ μυαλό μας, ἀπὸ τὰ

Η Χ. ΕΛΚΙΝΣ Η ΦΟΝΕΥΘΕΙΣΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΣ ΑΛΠΙΝΙΣΤΡΙΑ

νεῦρα καὶ τὸ μυαλό τῶν ὄντων αὐτῶν. Τὰ ὅποια
εἶνε μόνον ὀλιγώτερον πανοῦργα ἀπὸ ἡμᾶς καὶ
γνωρίζουν ὀλιγώτερον ἀπὸ ἡμᾶς νὰ περοῦν
διὰ καλοῖ. Ἀλλὰ.... ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος
αὐτοῦ. Εἶνε τόσο παλῆὰ ὅλα αὐτά.... ὥστε
ἐντρέπεται κανεὶς νὰ ὀμιλῇ.... Εἶνε πολὺ πα-
λιὰ.... πολὺ παλιὰ.

(M. Gorky). Μετάφρ. δος Εἰρ. Νικολαΐδου

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΑ ΝΙΚΗΤΡΙΑ

(Βραβευμένον ἔργον τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας)

— ὦ ! εἶνε περίεργον, πολὺ περίεργον !

— Ἐνθυμῆσθε ὅλα ὅσα μοῦ ἐμάθατε διὰ
τὸν ἔρωτα ;

— Σᾶς ἔμαθα κατὶ διὰ τὸν ἔρωτα ἐγὼ ;
ἀπερρίθη ἡ Ἐλένη γελῶσα διὰ ν' ἀποκρούψῃ
τὴν ταραχὴν της. Μὲ ἐκπλήττετε.

— Μάλιστα τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου τῆς δος
Carroll μοῦ εἶπατε ὅτι ὁ ἔρως δὲν εἶνε τί-
ποτε ἄλλο, παρὰ ἓνα ρευστόν. Ἐάν αὐτὸ εἶνε
πραγματικόν, οἱ ποιηταὶ οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὴν
ἀρχὴν τὸν ὀνόμασαν «πύρινον βέλος» θὰ
ἐνεπνέοντο.

— Βεβαίως !

— Ἡ ἰδέα αὐτὴ, ἡ ὁποία μ' ἔκαμε νὰ τὴν
μελετήσω πολὺ μοῦ ἐπροξένησε ὀργήν. Κατ' ἀρ-
χὰς μοῦ ἐφάνη ἀποτροπαία.... ἰδίως διότι
προήρχετο ἀπὸ γυναῖκα. Ἐπειτα ἐπεβλήθη εἰς
τὸ πνεῦμά μου καὶ τὸ ὑποχρέωσε εἰς ἐργασίαν
παρατηρητικότητος. Βλέπετε ὅτι, χωρὶς νὸ τὸ
θέλετε μὲ ἐπηρεάσατε.... Τέλος ἔφθασα νὰ

πεισθῶ ὅτι ὅλα τὰ αἰσθήματά μας, ἔρωσ, φι-
λία, μίσος, συμπάθεια, ἀντιπάθεια εἶνε ἴσως
προϊόντα μαγνητικῶν ρευμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων
δὲν ἔχομεν καμμίαν δύναμιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι,
ὅταν εὐρίσκειται κανεὶς εἰς ἓνα δωμάτιον μαζί
μὲ δύο ἐρωτευμένους, αἰσθάνεται ὡς νὰ προσ-
βάλλεται καὶ ὁ ἴδιος ἀπὸ ἓνα ἠλεκτρικὸν ρεῦ-
μα. Εἶχα μακρὰς συνομιλίας μετὰ τοῦ συζύ-
γου σας ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ. Διατείνεται
ὅτι, ἐὰν δὲν συγκοινωνούσαμεν ὁ ἓνας μὲ τὸν
ἄλλον μὲ τοιούτου εἶδους ρευστά, δὲν θὰ ἠδύ-
νάμεθα οὔτε νὰ ἴδωμεν ἀλλήλους, οὔτε νὰ
συνεννοηθῶμεν πρὸς ἀλλήλους· κατ' αὐτὸν ἡ
φύσις μόνη γνωρίζει ποῦ νὰ ζητήσῃ τὰ στοι-
χεῖα, τὰ ὁποῖα τῆς εἶνε ἀναγκαῖα διὰ νὰ δη-
μιουργήσῃ τὰ ὄργανά της, ἓνα Λεονάρδον da
Vinci, ἓνα Ναπολέοντα ἢ ἓνα ἠλίθιον. Ὅ-
λαι αἱ ἀνακαλύψεις τῆς ἐπιστήμης, λέγει, τεί-
νουν νὰ δείξουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀδηγεῖται ὅ-
πως τὰ ἄτομα, τὰ ἄστρα καὶ οἱ κόσμοι. Καὶ
εἶμαι βέβαιος ὅτι ἔχει δίκαιον. Ἡ ἀνθρωπό-
της ἐπίστευσε κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ πεπρωμένον,
ἔπειτα εἰς τὸ αὐτεξούσιον· θὰ τελειώσῃ νὰ πι-
στεύσῃ εἰς τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν ἀπλούστατα.
Γνωρίζετε, κ. Ρονάλδου ὅτι σὰς ὀφείλω μεγά-
λην εὐγνωμοσύνην;

— Εἰς ἐμέ;

— Μάλιστα, ἐστρέψατε τὸ πνεῦμα μου εἰς
νέαν ὁδόν. Μὲ ἐβοηθήσατε νὰ αἰσθανθῶ καὶ
εὐρίσκομαι ὀλόκληρος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Θεοῦ...
Ἡ πεποίθησις αὐτὴ θὰ μὲ κάμῃ νὰ ὑποφέρω
μὲ περισσότερον θάρρος καὶ ἐγκαρτέησιν τὰς
κακὰς ἡμέρας τοῦ γήρατος, αἱ ὁποῖαι μοῦ μέ-
νουν νὰ ζήσω. Καὶ τοῦτο τὸ ὀφείλω εἰς μίαν
Ἀμερικανίδα. Δὲν εἶνε περιέργον;

— Θὰ ἐπεθύμουν νὰ παραδεχθῶ ὅτι εἶχα
εἰς ἐσὰς τόσον καλὴν ἐπιρροήν.

— Παραδεχθῆτέ το διότι εἶνε ἡ ἀλήθεια.

— Ἐκπλήττομαι ὅτι οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ μυ-
θιστοριογράφοι δὲν κάμνουν ἀκόμη χρῆσιν τῶν
ἀνακαλύψεων τῆς ἐπιστήμης. Θὰ ἠδύναντο νὰ
τοὺς ἐμπνεύσουν νέας μεταβολὰς ἐπὶ τῶν ἀμε-
ταβλήτων θεμάτων.

— Εἶνε ἀληθές. Παραδείγματος χάριν μία
θεραπεία ἐρωτικῆ δι' ὑποβολῆς θὰ ἦτο θαυ-
μασία!

Εἰς τὰς λέξεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι ἐλέχθησαν
χωρὶς καμμίαν ὑστεροβουλίαν, ἡ κ. Ρονάλδου
ἐκοκκίνισε τόσον, ὥστε ὁ κόμης ἔμεινεν ἐκπλη-
κτος. Αὐτὸ ὅμως τοῦ ἐχρησίμευσε διὰ τὴν λύ-
σιν τοῦ αἰνίγματος!

— Ἀς ὑποθέσωμεν, ἐξηκολούθησε ἀσπλάγ-
χως, ἓνας ὠραῖος βραχμάνος μὲ λευκὰ φορέ-
ματα, καθὼς ὁ ἰδικός σας Σερατζῆ, ὁ ὁποῖος

θὰ ἀκουμποῦσε τὸ χέρι του εἰς τὸ μέτωπον
μῆς ὠραίας γυναικός, διὰ νὰ διώξῃ τὴν εἰκόνα
τοῦ προσώπου, ὅπου ἐβασάνιζε τὴν ψυχὴν της
καὶ τὸ πνεῦμά της: Τὴν Θεραπείαν τῆς
Τιτάνιας! Τί θαυμασία εἰκόν! Θὰ ὀμιλήσω
δι' αὐτὴν εἰς τὸν Βιλλὺν Γρέυ. Νομίζω πῶς
βλέπω τὸν πίνακα αὐτόν.

Ἡ Ἑλένη ἐσηκώθη ἀποτόμως.

— Καὶ ἐγὼ βλέπω ὅτι δὲν κτυπάζομεν τί-
ποτε, εἶπε μὲ τόνον ξηρόν. Ἴδου κατὰ τοῦ
Carrier-Belleuse..

Χωρὶς νὰ ἀντισταθῇ, ὁ κ. δὲ Λιμεράν ἠκο-
λούθησε τὴν κ. Ρονάλδου. Ἐκαμε μαζί της
τὸν γύρον τῆς αἰθούσης, ἀλλ' ἦτο προφανῶς
ἀφηρημένος. Τὴν παρατηροῦσε κρυφά. Λοι-
πὸν ὁ Σερατζῆ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔκαμε
τὸ θαῦμα! Ἐξομολογήθη εἰς αὐτόν! Ἐπῆγε
καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ τὴν ἰατρούσῃ! Ἡ μικρὰ
εἰκὼν ὅπου ἐφαντάζετο ἀνεπαρεστάτη ἐκ νέου
εἰς τὸ μυαλὸ τοῦ κόμητος.

«Θὰ ἔχω τὴν Τιτάνια μου» εἶπε μόνος.

Ἐπειτα παρατηρῶν τὴν Ἑλένην μὲ θαυ-
μασμόν, εἶπε καθ' ἑαυτόν:

«Αὐταὶ αἱ Ἀμερικανίδες εἶνε θαυμασταί,
θαυμασταί!»

Τὸ λευκὸν δεῖπνον τῶν Sant—Anna παρε-
μέρισε ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ὅλα τὰ ἄλλα θύματα
ὀμιλίας καὶ εἰς τοὺς κύκλους τῶν φιλελευθέρων
καὶ εἰς τοὺς κύκλους τῶν κληρικῶν. Εἰς τὴν
Ῥώμην αἱ μικρὰ αὐτὰ πολιτικὰ ἐπιδείξεις
προξενοῦν γενικῶς καὶ εἰς τὰ δύο στρατόπεδα
ἀνταγωνισμὸν καὶ ἐρεθισμόν, ὅλα τελειοῦν
κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ μένει εἰς τὸ βάθος τῆς
καρδιάς περισσότερον μῖσος καὶ θυμὸς. Ὅπως
ὁ Λέλο τὸ εἶχε προῖδη, τὸ γένημα αὐτὸ τοῦ
προξένησε σειρὰν δυσαρρεσκείων. Ὑπέστη τὰς
ἐπιθέσεις τῶν χρονογράφων, τὰ συγχαρητήρια
τῶν μὲν, τὰς ἐπικρίσεις τῶν δέ, καὶ ἐπὶ πλέον
τὰς παρατηρήσεις τῆς μητέρας του καὶ τοῦ θεῖου
του καρδινάλιου. Δὲν ἐχρειάζετο τίποτε περισ-
σότερον διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἀπελπισίαν. Ὡς
ἀληθινὸς σύζυγος δὲν παρέλειπε νὰ κάμῃ τὴν
σύζυγόν του νὰ ὑποφέρῃ τὰς συνεπείας τῆς
κακῆς του διαθέσεως.

Συχνὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὸ σπίτι μὲ τὰ μάτια
μαυρισμένα ἀπὸ ὄργην, τὰ νεῦρα εἰς ἐξέγερσιν,
καὶ περισσότερον ἀπὸ μίαν φορὰν μετεβλήθη
εἰς σφαῖραν. Ἡ Δώρα ἡ ὁποῖα ἐγνώ-
ριζε τὸ λάθος της, εἶχε θαυμασίαν ὑπομονήν,
μετεχειρίσθη τὸ περίφημον λάδι της τῆς φρο-
νήσεως καὶ κατώρθωσε νὰ κρατήσῃ τὰ πολὺ
ζωηρὰ λόγια της, τὰ ὁποῖα κάθε στιγμὴ ἔφθα-
ναν εἰς τὰ χεῖλη της.

Ἐνα βράδι πρὸ τοῦ γεύματος, ἐπῆγε καὶ

Ἡ Δις ΜΑΡΙΚΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

ἦρε τὸν Λέλο μέσα εἰς τὸ δωμάτιον τῆς τουα-
λέττας του διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ διὰ μίαν
ἐργασίαν. Ἐπειδὴ δὲν ἀπεκρίνετο εἰς τὰς ἐρω-
τήσεις της, μὲ γλυκύτητα τοῦ ἔδειξε ὅτι δὲν
ἦτο διόλου εὐγενής.

— Εὐγενής!... Ζητήσατε λοιπὸν εἰς αὐτὴν
τὴν πελότα νὰ εἶνε εὐγενής! εἶπε ἐμπήγων
μὲ λύσσαν τὴν καρφίταν τοῦ λαιμοδέτου του
εἰς τὸ μεταξωτὸ μαξιλαράκι, τὸ ὁποῖον εὐρί-
σκετο κοντὰ εἰς τὸν καθρέπτην του. Πρὸ ὀκτὼ
ἡμερῶν, χάρις εἰς σὰς, εἶμαι καθὼς αὐτό, ἀπὸ
ὅλα τὰ μέρη μὲ τρυποῦν.

Ἡ σύγκρισις ἔκαμε τὴν νέαν γυναῖκα νὰ
γελᾷ.

— Ἐ λοιπὸν, εἶπε εὐθύμως, δὲν εἶνε γεν-
ναῖον νὰ μοῦ ἀποδίδετε τὰ κτυπήματα, τὰ ὁποῖα
λαμβάνετε. Ἐνήργησα μὲ ἐλαφρότητα. Δὲν
ἐλογάρισσα τὰς συνεπείας τῆς πρωτοβουλίας
μου. Σὰς ἐξέφρασα τὴν λύπην μου, τί ἤμπορῶ
νὰ κάμω περισσότερον;

— Νὰ μὲ ἀφήσετε ἤσυχον, ἀπεκρίθη βαναύ-
σως ὁ Sant—Anna.

— Πολὺ καλὰ.

Καὶ μὲ τὰς λέξεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι ἐλέχθη-

σαν με τόνον ὀργῆς, ἡ κόμησσα, ἔφυγε ἀπὸ τὸ δωμάτιον, ἀφοῦ ἔκλεισε τὴν πόρτα με ὄρμην.

Τὸ μικρὸ αὐτὸ καυγαδάκι ἦτο ἡ καταγιγίς ἡ ὁποία ἐκαθάρισε τὴν ἀτμοσφαιραν.

Ὁ Λέλο ἠσθάνθη ὅτι εἶχε καὶ αὐτὸς ἄδικο, ἔγεινενευγενῆς διὰ μαγείας καὶ κατώρθωσε χωρὶς πολὺν κόπον τὸν συγχωρήσῃ ἡ Δώρα. Ὁ Ἰταλὸς εἶνε ἰδιαιτέρως ἐπιδέξιος ὅταν θέλῃ νὰ μεταμεληθῇ.

Καὶ ἡ Δώρα συνέχαιρε ἑαυτὴν ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς ἐκρήξεως τῆς ὀργῆς τῆς δὲν ἦσαν χειρότεραι. Ἐλογάζιαζε χωρὶς τὸν ρωμαϊκὸν αὐτὸν χαρακτήρα, ὁ ὁποῖος ἔχει πλασθῆ ἀπὸ τόσους αἰῶνας θεοκρατικῆς τυραννίας. Χαρακτήρ ὁ ὁποῖος εἰς τὴν μερίδα τῶν κληρικῶν ἔμεινε πολὺ ἐκδικητικὸς καὶ ἀδιάλλακτος.

Ἐνα πρωὶ τὴν στιγμὴν ὅπου ἔτελειώνε τὸ πρῶτόν τῆς πρόγευμα, τῆς ἔφεραν ἕνα γράμμα κομποῦ ἐξωτερικοῦ με γραμματόσημον τῆς αὐτῆς πόλεως. Τὸ γράψιμον τῆς διευθύνσεως τῆς ἦτο ἄγνωστον καὶ τῆς ἐφάνη περίεργον. Ἄνοιξε τὸν φάκελλον με κάποιαν περιέργειαν καὶ ἐδιάβασε βιαστικὰ τὰς ὀλίγας γραμμάς... Τὸ αἶμα ἀμέσως ἀνέβηκε εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς, ἔπειτα ἐμαζεύθη εἰς τὴν καρδιά τῆς καὶ ἄφησε τὰ χεῖλη τῆς ὄχρὰ καὶ ξηρά. Ἐδιάβασεν ἐκ νέου: «Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μάθετε ποῦ ὁ σύζυγός σας πηγαίνει κάθε ἡμέραν πρὸ τοῦ δειπνου, κάμετε μίαν μικρὰν ἐπίσκεψιν μεταξὺ τῶν ἑξ καὶ μισῆ καὶ τῶν ἑπτὰ εἰς κάποιαν ἑπαυλιν τῆς Πλατείας τῆς Ἀνεξαρτησίας, θὰ εὐχαριστηθῆτε. Πάντοτε ἐπιστρέφουν εἰς τοὺς πρώτους ἔρωτάς των». Καμμία ὑπογραφή! Χαρακτήρ με ἐπιδειξιότητα παρηλλαγμένος, γράμματα μεγάλα ἕνα ἑκατοστὸν τοῦ μέτρου, τὸ ἕνα πολὺ κοντὰ εἰς τὸ ἄλλο καὶ γραμμένα σὰν νὰ ἐπερπάτησε ἐπάνω εἰς τὸ χαρτὶ κάποιον ἔντομο. Τὸ ἀνόνημον γράμμα ἦτο γραμμένον Ἰταλικά. Ἀπὸ τότε ὅπου ὑπανδρεύθη ἡ Δώρα δὲν ἔπαυσε νὰ μελετᾷ τὴν γλῶσσαν αὐτὴν καὶ τὴν ἐννοοῦσε λαμπρά· κάθε μία ἀπὸ τὰς σκληρὰς λέξεις ἔφθανεν ἕως εἰς τὴν καρδιά τῆς καὶ τῆς προξενούσε φοβερὸν πόνον.

«Ἡ πριγκήπισσα Μαρίνα!...» Τὸ ὄνομα αὐτὸ τῆς ἦλθε ἀμέσως εἰς τὸν νοῦν! Κατοικοῦσε εἰς μίαν ἑπαυλιν εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Μασαο. Ὁ Λέλο ἦτο ἄλλοτε ἕνας ἀπὸ τοὺς θαυμαστάς τῆς, ἡ μαρνησία Βέργα καὶ ἡ Ἐλένη τὸ εἶχαν πῆ εἰς τὴν Δώρα. Ἡ λέξις «θαυμαστής» ἔχει γενικῶς, διὰ τὴν Ἀμερικανίδα, ἔννοιαν ἐλαστικὴν, δὲν λέγει ἀκριβῶς τίποτε· ἡ Δώρα ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη, οὔτε ἀκόμη ἀπὸ τότε ὅπου ἦτο ὑπανδρευμένη, ὅτι ἡ Δόνα Βικτώρια, ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπῆρξε, ἔστω καὶ εἰς

μαρνην ἑποχὴν ἡ ἐρωμένη τοῦ συζύγου τῆς. Τὴν ἐθεωροῦσε πολὺ καλῆς ἀνατροφῆς διὰ τὰ κάμη καὶ παρόμοιον...! Ἐὰν εἶχε τὴν ὑποψίαν τῆς ἀληθείας, οὐδέποτε θὰ τῆς ἐπέτρπε νὰ περάσῃ τὸ κατώφλιον τῆς πόρτας τῆς. Αἱ δύο γυναῖκες συνητῶντο καθ' ἑκάστην, διότι ἦσαν τοῦ αὐτοῦ κύκλου. Ἀντὴν ἔλασαν ἐπισκέψεις, προσεκάλεε ἡ μία τὴν ἄλλην εἰς ἐπίσημα γεύματα καὶ ἐσπερίδας, ἀλλ' αἱ σχέσεις των εἶχαν πάντοτε ἕνα τόνον ἐπίσημον καὶ ψυχρόν. Ἡ μία ἔκρινε τὴν ἄλλην μετὰ τὴν αὐτὴν κακίαν.

«Ἐπανερχονται πάντοτε εἰς τοὺς πρώτους τῶν ἔρωτας». Αἱ λέξεις αὗται ἔλεγον βεβαίως ὅτι ὁ Λέλο ἀγαποῦσε ἄλλοτε τὴν πριγκήπισσαν καὶ ὅτι τὴν ἀγαποῦσε ἀκόμη. Εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἡ νέα Ἀμερικανὶς ἔκαμνε φοβερὰς σκέψεις, διήρχοντο εἰς τὸ πνεῦμά τῆς εἰκόνας αἱ ὁποῖαι ἔδιδαν ἀστραπὰς εἰς τὰ μάτια τῆς καὶ ἀπίστευτον σκληρότητα εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς. Ἀπατημένη αὐτὴ! Ἄ! ἂν εἶχε ἀποδείξει ἀμέσως θὰ ἐζητοῦσε τὸ διαζύγιον!... Ἐσκέφθη ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ὑπάρχει. Ἐ τότε! θὰ ἐζητοῦσε νὰ χωρίσῃ, θὰ ἔπερνε τὸ παιδί τῆς καὶ θὰ ἐπῆγαινε νὰ ζήσῃ εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Κίναν, ἀδιάφορον ποῦ, καὶ οὐδέποτε θὰ ἐπανεβλέπε τὸν Λέλο. Ἐγέλασε ψεύτικα καὶ γευρικά. Ἄ! βεβαίως δὲν ἦτο ἀπὸ ἐκείνας ὅπου συγχωροῦν!

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μόνον οἱ πολιτικοὶ κύκλοι δὲν εἶχαν ἐφέτος ὡς καὶ πέρυσι τὴν ἰδίαν ἑποχὴν θερινὰς διακοπὰς.

Πέρυσι εἶχαμεν τὴν ἐπανάστασιν. Φέτος εἶχαμεν τὰς ἐκλογὰς τῆς διπλῆς Βουλῆς, τὴν καταπολέμησιν τῶν κομμάτων, τὴν λαϊκὴν ἐξέγερσιν ὑπὲρ τῶν φιλελευθέρων, τοὺς ριζοσπάστας, τοὺς σοσιαλιστάς καὶ ἕλας τὰς πολιτικὰς μορφὰς τῶν εὐρωπαϊκῶν κοινοβουλίων.

Ἡ Ἐθνοσυνέλευσις γενικῶς διηρημένη εἰς ἀναθεωρητικὸς καὶ συντακτικὸς. Μεταξὺ τῶν πρώτων οἱ κ. κ. Ράλλης καὶ Θεοτόκης καὶ ὁ νέος πολιτικὸς τῆς ἡμέρας, εἰς ὃν στρέφονται τὰ βλέμματα ὅλων, ὁ κ. Ἐλευθέριος Βενιζέλος.

Φυσικὰ αὐτοὶ καὶ ὑπερίσχησαν εἰς τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Ἐσλιν.

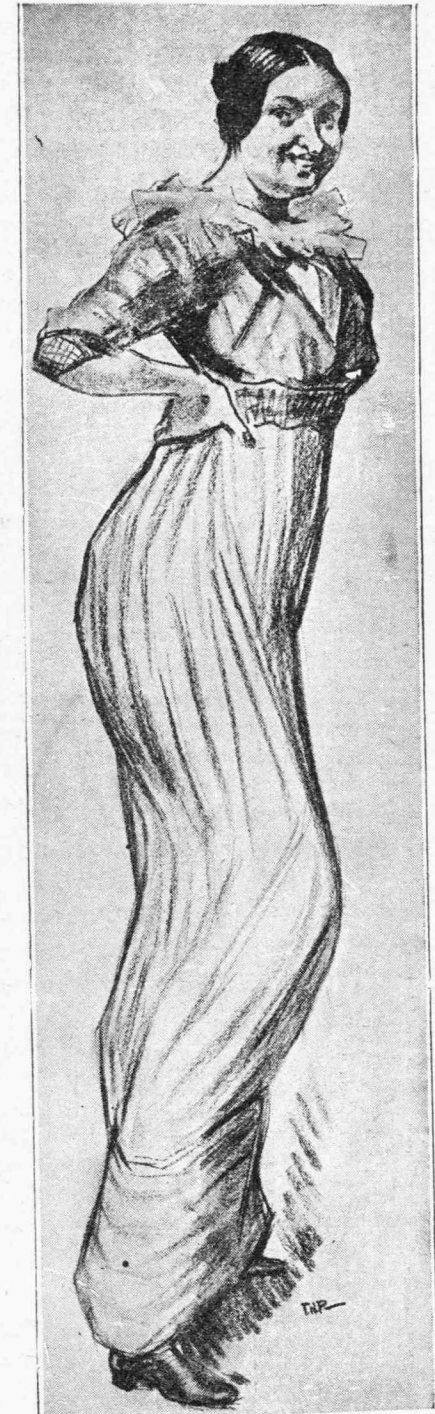
Ἡ Κυβέρνησις ὑποβάλλει παραίτησιν, χωρὶς ἀκόμη νὰ φαίνεται ἀκριβῶς ποῖος θὰ τὴν

διαδεχθῆ. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἀρνοῦνται. Ὁ κ. Βενιζέλος ἀρνεῖται καὶ φαίνεται μᾶλλον ἐνδεδειγμενὴν νέα Κυβέρνησις ἀποκλειστικῶς ὑπηρεσιακῆ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Βουλὴ παρουσιάζει ἐντελῶς νέαν καὶ ἀσυνείθιστον φυσιογνωμίαν. Οἱ νέοι κατὰ τὴν ἡλικίαν εἶναι πολλοὶ εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ οἱ νέοι διὰ τὰς πολιτικὰς μὲς συνηθείας ἀκόμη περισσότεροι. Τραπεζῖται καὶ πρόεδροι Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τοῦ ἐξωτερικοῦ ὡς ὁ κ. Μπενάκης, μεγαλέμποροι καὶ ἐπιχειρηματῆαι ὅπως ὁ κ. Ζερβουδάκης, δημοσιογράφοι, ὅπως οἱ συναδελφοὶ κ. κ. Πάπ καὶ Γρανίτσας, σοσιαλισταὶ καὶ ἰδεολόγοι ὅπως ὁ κ. Πλάτων Δρακούλης, δυνατοὶ δικηγόροι, ὅπως ὁ κ. Δημητρακόπουλος, ρήτορες τῆς θεολογίας ὅπως ὁ κ. Γαλανός, ἰατρός ὡς ὁ κ. Καββαλιεράτος, ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ τῆς μελέτης ὅπως ὁ κ. Μαζαράκης, ἰδοὺ αἱ ἐπιφανέστεραι περίπου νέαι φυσιογνωμίαι τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, αἱ ζέουσι πρὸς τοὺς συνήθεις πολιτικὸς τύπους τοῦ παρελθόντος.

Εἰς ἡμᾶς τὰς γυναῖκας — καὶ εἴμεθα τὸ ἡμισυ τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ — ἐνδιαφέρουν κατ' ἐξοχὴν ὅλαι αὗται αἱ νέαι μορφαὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου. Μέσα εἰς πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ ποῦ εἶναι διατεθειμένοι νὰ προσέξουν καὶ εἰς τὸν γυναικεῖον παράγοντα, τὸν ἀνεκμετάλευτον ἀκόμη εἰς τὸν τόπον μας, καὶ νὰ φροντίσουν καὶ νὰ ἐργασθῶν διὰ τὴν πρόσδον καὶ τὴν ἀνάπτυσιν του. Ἡδὴ ἠκούσθη ἀπὸ ἕνα ρήτορα, ὁ ὁποῖος σκορπίζει τόσον φῶς καὶ τόσην ὠραϊότητα εἰς τὰ λόγια του, ὅτι ἡ μητέρα καὶ εἶναι καὶ αὐτὴ γιὰ τὸ παιδί τῆς καὶ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποῦ θὰ ἀναλάβῃ τὴν θέσιν τῆς εἰς τὴν οἰκογενεῖαν, ὅπως τὴν εἶχε εἰς τοὺς μητριαρχικοὺς χρόνους.

Αὐτὸ ἐλέχθη διὰ τὸν φίλον μου κ. Πάπ, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ δικαίωμα τῆς μητριαρχικῆς καταγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βουλὴν. Αὐτὸ δὲν θὰ τὸ ξεχάσῃ, ἐλπίζομεν ἀργότερα, ὅταν θὰ τοῦ ζητήσωμεν νὰ νομοθετήσῃ καὶ αὐτός, ὅπως ἡ μητέρα παιδιῶν, ποῦ τὰ γεννᾷ με πόνους καὶ τὰ θηλάζει με ἀγρυπνίας καὶ τὰ μεγαλύνει με στοργὴν, ἔχει τὰ ἴδια με τὸν πατέρα ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα. Διὰ τὸν συνήγορόν του εἶναι ὁ πρῶτος δηλωμένος φεμινιστής. Ἀπὸ αὐτὸν αἱ γυναῖκες ἠμποροῦμεν νὰ περιμένωμεν πολλά. Ἐχει μελετήσῃ τὸ ζήτημά μας καὶ ἡ ἐκφρασθεῖσα ἐλπίς του ὅτι θὰ ἐπανεέλθουν οἱ μητριαρχικοὶ χρόνοι, εἶναι μίαν ὑπόσχεσις ὅτι θὰ ἐργασθῇ ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό. Καὶ ἐὰν εἶναι δύσκολον νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ χρυσοὺς μας αἰὼν τῆς

ΣΚΙΤΣΟ ΔΟΥΣ ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΟΤΟΠΟΥΔΗ

μητριαρχικῆς οἰκογενείας, εἶναι ὅμως εὐκολον καὶ ἐπιβεβλημένον νὰ ψηφισθῶν τοῦλάχιστον οἱ προστατευτικοὶ καὶ προοδευτικοὶ διὰ τὰς γυναῖκας νόμοι, οἱ ὁποῖοι ἐψηφίσθησαν ἀλλοῦ.

Με αυτούς ή γυναίκα από πλάσμα ελαφρόν ή δουλικόν, όπως την εκατήνησαν, θά γίνη άνθρωπος, που θά έννοη την αποστολήν του και που θά άνακκινίση την οικογένειαν, μαζή δέ με αυτήν και όλην την χώραν.

Υποθέτομεν ότι εις τό πρόγραμμα αυτό όχι μόνον ο κ. Μαζαράκης, που όμιλει σαν θεός, αλλά και όλοι οι νέοι και πολλοί από τους παλαιούς άκόμη θά είναι σύμφωνοι.

Η ΑΣΠΑΣΙΑ

Σάν μεγάλη κυρία όπου είναι, τόσον μεγάλη, ώστε να παρομοιωθή προς την "Ηραν του Όλύμπου από τους συγχρόνους της, αναβάλλει και πάλιν την εμφάνισίν της, αφού ένεκα διασπάσεως του θιάσου, δέν είναι δυνατόν να παρασταθή την εποχήν αυτήν εις τό Βασιλικόν Θέατρον.

Ίσως πολύ προσεχώς, δοθή με τιμητικήν μάλιστα ακολουθίαν και πομπήν. Θα προηγηθή δηλαδή αυτής ή Πηνελόπη, νέον έργο της συγγραφέως κ. Κ. Παρρέν. Η Πηνελόπη θα δώση την εικόνα της τελειότερας Έλληνίδος των Όμηρικων χρόνων και θα αποτελέση τό πρώτον μέρος μιας δραματικής τριλογίας. Τό δεύτερον θα είναι ή **Ασπασία** ο τελειότερος τύπος της Έλληνίδος των Ιστορικων χρόνων. Και τό τρίτον ή **Νεωτέρα Έλληνίς**.

Με τα τρία αυτά έργα, τα όποια Έλληνίδες δοξασμένα ένέπνευσαν, και τα όποια Έλληνίς συγγραφείς έγραψαν, επανερχόμεθα εις την κλασικήν εποχήν του θεάτρου, καθ' ήν οι συγγραφείς υπέβαλαν εις την κρίσιν του κοινού τρία συγχρόνως έργα.

Η τριλογία αυτή δέν αποδίδει μόνον την ζωήν της Έλληνίδος υπό Ιστορικήν εποχήν, αλλά χρησιμεύει ως τό μέτρον της προόδου και αναπτύξεως του Έλληνισμού και της επ' αυτού επιρροής των γυναικών της Έλλάδος από της αρχαιότητος μέχρι σήμερα.

ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΑΤΡΑ

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΚΗΝΗΣ

Πανήγυρις του θεάτρου, των θεατών, της πρωταγωνιστριας, των φίλων και θαυμαστών της. Αί τιμητικά χρησιμεύουν διά τους μεγάλους ήθοποιούς ως μέτρον της εκτιμήσεως, του θαυμασμού και της αγάπης του κοινού. Και ή Μαρίκα Κοτοπούλη είναι τό χαϊδεμένο παιδί της Έλληνικής σκηνής. Είναι εκείνη,

που κατόρθωσεν από κοριτσάκι άκόμη να άποσπάτη δάκρυα με την τραγικότητα της τέχνης της, να γοητεύη σαν σειρήν με τό μουσικόν μέταλλον της φωνής της, και να σκορπῃ γύρω της χαράν και γέλια και ευθυμίαν με την ύποκρισίν της την χαριτωμένην εις τό ελαφρά μέρος.

Έγραφή και έλέγθη, ότι ή Μαρίκα Κοτοπούλη ήδίκησε τον έαυτόν της διότι δέχεται να παίξη ελαφρά μέρος. Έγώ νομίζω ότι άνέδειξε περισσότερον την καλλιτεχνικήν της ιδιοφυίαν και την μεγάλην σκηνηκήν της δύναμιν.

Εις τόπον ως αί Άθήναι, οι πραγματικώς μεγάλοι ήθοποιοί δέν ήμποροῦν να ζήσουν, εάν δέν παίξουν όλα τά είδη, κατά την κοινήν φρασεολογίαν της σκηνής. Και ή Μαρίκα Κοτοπούλη φθάνει εις τό τέλειον, είτε ως Μαργαρίτα και Ίφιγένεια, είτε ως πρωταγωνίστρια των Έπιθεωρήσεων.

Εις την αρχήν της θερινής περιόδου την είχα ιδεί ως Ίφιγένειαν. Ποτέ δέν μου έφάνη τόσον τελείως τραγική ποτέ ή φωνή της δέν είχε φθάσει εις τοιαύτην τελειότητα μουσικής άποδόσεως των αισθημάτων της ψυχής της ποτέ αί στάσεις της δέν ήσαν τόσον τελείως αγαλματώδεις, τόσον ωραία και τόσον φυσικά.

Άλλο βράδυ, εις τό «Σάν τά φύλλα» του Τζακόβα, ήτο τό θαυμάσιο κοριτσάκι της σημερινής ζωής, που παλαίει με όλους και με όλα και μετά δυό βραδείες ήτο ως πρωταγωνίστρια των «Παναθηναίων», τελεία, άμίμητος, μοναδική.

Τό κοινόν των Άθηνών την θαυμάζει, την αγαπῶ, την χειροκροτεί, διότι τό συγκινεί, τό διασκεδάζει, τό κάμνει να χυνη δάκρυα, και να γελῶ και να ευθυμῶ. Δέν υπολογίζει όμως ποτέ και τους κόπους και την αγωνίαν της καλλιτέχνιδος, ή ίποία πρέπει να αλλάξη κάθε βράδυ ψυχήν, διά να παρουσιάζεται τελεία εις κάθε μέρος που υποκρίνεται.

Άλλ' έρχεται μία βραδεία του χρόνου, ή πανηγυρική της, ή τιμητική της, και τό κοινόν τότε ένθουμείται, αισθάνεται, άναγνωρίζει τί της οφείλει, τί πρέπει να της άποδώση. Και γι' αυτό ή πανηγυρική αυτή μεταβάλλεται εις άποθέωσιν. Οι πλέον ψυχροί, οι πλέον αδιάφοροι θέλουν να την ίδοῦν την βραδεία αυτήν, να λάθουν μέρος εις τον θρίαμβόν της, να τον κάμουν όσον τό δυνατόν τελειότερον. Θέλουν να την στεφανώσουν με λουλούδια, να την χειροκροτήσουν, να την επευφημήσουν.

Όλο τό καλοκαίρι πηγάζουν εις τό θέατρον διά τον έαυτόν των, διά να ευχαριστηθοῦν, διά να γελήσουν, διά να συγκινηθοῦν. Εις την τιμητικήν πηγάζουν διά την ήρωίδα της σκηνής, διά να την ευχαριστήσουν, να την συγκινήσουν, να σκορπίσουν εις την ψυχήν της την χαράν της αγάπης και της τιμής και του θαυμασμού, την μεγαλειτέραν ίκανοποίησιν που περιμένει ο καλλιτέχνης, ο όποιος δυστυχώς εις τον τόπον μας δέν έχει και πολλές άλλας.

Έφάμιλλον της Μαρίκας Κοτοπούλη, με ψυχήν ίσως όχι τόσον πολυσύνθετον, όσον την ιδικήν της, έχει να επιδείξη ή Έλληνική Σκηνή και την θιασάρχην του Βαριετέ κ. Κυβέλην Θεοδωρίδου.

Και αυτή μεγάλη καλλιτέχνης και αυτή απάραμιλλας, εις ώρισμένους ίδιχ ρόλους τελειοτάτη, και επί πλέον πάντοτε μελετημένη με ευσυνειδησίαν μοναδικήν διά τό Έλληνικόν θέατρον, εις τό όποιον τά νέα έργα διαδέχονται τό ένα τό άλλο, χωρίς να δίδουν καιρόν εις τον ήθοποιόν να έμβιβύη και να ψυχολο-

γήση τό μέρος του. Εις την επιθεώρησιν των έφετεινών έργων θα γίνη εις άλλην μελέτην περισσότερος λόγος διά την δημιουργίαν των νέων ρόλων της θερινής αυτής περιόδου. Σήμερον περιορίζομεθα εις τας πανηγυρικές των έπιφανεστέρων. Η κ. Κυβέλη ως Μαγδαληνή του Μαίτερλιχ έπαρουσάσθη μέσα εις ένα χρυσούν άκτινωτόν πολυτελείας και πλούτου και μάς έδωκε σπαρταριστήν την ζωήν της ωραιότερας γυναικός της Ιουδαίας, εις τό πρόσωπον της όποιας ο Ίησους άποκατέστησε την ίσότητά της δικαιοσύνης και διά τά δυό φύλα και άνεγνώρισε τό άνεύθυνον της γυναικός, ή όποία πίπτει, διότι όλοι και όλα συνομωτόν την πτώσιν της.

Η Κυβέλη ένεσαρκώθη τόσον τελείως εις τον ρόλον της Μαγδαληνης, ώστε να προκαλέση ακράτητον τον ένθουσιασμόν των θεατών της. Η ευεργετική της ήτο βραδεία άποθέσεως, όχι άπλως διότι ήτο ευεργετική, αλλά και διά την τελειότητα της υποκρίσεως και διά τό κάλλος και τό φως και την άρμονίαν που έσκόρπισεν ή πρωταγωνίστρια γύρω της.

Ο κ. Φύρστ δίδει επίσης την ευεργετικήν του με τον Σαμφών του Bernstein τό έρχόμενον Σάββατον. Τό έργον είναι πολύ δυνατόν και ο συμπαθής θιασάρχης της Νέας Σκηνής έχει να επιδείξη εις αυτό όλα πλεονεκτήματα της τέχνης του, ή όποία τόσας του έχει έξασφαλίζει συμπαθείας και τόσον άμέριστον τον θαυμασμόν του κοινού. Η τιμητική του θα είναι από τας έκλεκτοτέρας, έφάμιλλας εις συρρόν κόσμου προς τον της πρωταγωνιστριας της Νέας Σκηνής δος Μαρίκας Κοτοπούλη.

ΚΑΛ. ΠΑΡΡΕΝ

ΜΟΔΑ

Δύο λόγια διά τά κομψά και ελαφρά επανωφόρια του φθινοπώρου. Συμπληροῦν άρμονικώς τά ωραία φορέματα tailleurs από μαῦρο ή bleu μεταξωτό τά όποια θα φορεθοῦν τόσον κατά την εποχήν αυτήν.

Και πράγματι τίποτε δέν κάμνει τας κυρίας πλέον κομψάς και λεπτάς από τά μεταξωτά αυτά tailleurs, συνοδευόμενα φεῦ! από μεγάλα καπέλλα, τά όποια, δυστυχώς, θα φορεθοῦν και φέτος. Ός επανωφόρια ελαφρά ή μαῦρες μεταξωτές écharpes φοδραρισμένες με άσπρο μεταξωτό ή με bleu καθώς και écharpes από λεπτά peluches ή και βελούδα, φοδραρισμένες με φουλάρια ίκανοικων σχεδίων. Η συμπλήρωσις όμως του έντελεστέρου chic είναι τό ρικτόν επανωφόρι, τό όποιον γίνεται από άπλαζωτό κρέτι, κατά προτίμησιν χρώματος bleu βασιλικού ή στακτιού taupe ή και στακτιού πλέον άνοικτού. Δέν ήμπορεί κανείς να ήρίση άκριβώς τό σχήμα του επανωφορίου αυτού.

Ακολουθεῖ την γραμμήν του σώματος, όπως την εκατήνησεν ο συρμός των δεσμευμένων ποδαριών, είναι μακρῶ και κυματιστόν ελαφρά και προς τά κάτω σφίγγεται σχεδόν από μία πλατειά λουρίδα, χρώματος περὶ σκούρου από τό του επανωφορίου, και γίνεται και αυτό entravé.

Έπάνω τό μανίκι συνεχεται με τον ώμον χωρίς ραφήν, ως τά Κιμονό, με γλακά και ρεβέρ πλατειά

και μακρελά. Τά μανίκια γυριστά από τά κάτω προς τά επάνω στολίζονται με νταντέλες του ίδιου χρώματος ή κεντώνται με λακέ μεταξωτό του ίδιου τόνου.

Φαίνεται ότι ως ύφασμα φορεμάτων τό βελούδο θα επικρατήση διά την χειμερινήν περίοδον. Σκεπασμένο τό μαῦρο με μουσελίαν άσπρην, τό στακτι άνοικτό με μουσελίαν taupe, τό bleu με μουσελίαν σκουρότεραν ή και με τούλια κεντημένα. Τό σκέπασμα αυτό φθάνει όλίγον κάτω από τά γόνατα, όπου κλείει τό φόρεμα μία πλατειά λουρίδα του βελούδου.

Τά καπέλλα πάντοτε μεγάλα με πένες πτερὰ μεγάλες πολύ, χρώματος bleu κατά προτίμησιν. Τόκες θα φορεθοῦν μάλλον χαμηλές, σαν σκούφες που περνουν όλο τό κεφάλι, σχήματος Turban εις χρώματα βελούδου ζωηρότατα. Πράσινα, κόκκινα, bleues, που δέν αφήνουν να φαίνονται παρά όλίγα μαλλιά εμπρός.

Η όμπρέλλα ακολουθεῖ την μόδα και θα είναι βελουδένια του ίδιου χρώματος με τό φόρεμα και την écharpe. Η μαῦρη όμως θα προτιμηθή διότι πηγάζει με όλα τά φορέματα. Είναι φοδραρισμένη με άσπρη μουσελίνα.

Αυτά είναι τά παρισινά νέα και κατάλληλα για όσας έχουν πολλά χρήματα και της άρέσει να ένδύονται πολυέξοδα. Για της λογικές όμως γυναίκες τό φόρεμα τό μάλλινο tailleur, άπλουδ και καθαροραμμένο θα φορεθή και φέτος και εις τον δρόμον και εις τά τσάια και παντοῦ. Μία chemisette έμορφη από τά φουλαράκια τά άπομιμούμενα τό λαχούρι εις τό σχέδιον και σκεπασμένη με μουσελίνα του χρώματος του φορέματος θα κάμη ώστε τό φόρεμα του δρόμου να φορεθή και εις τας αίθούσας και να διακριθή ή φέρουσα αυτό για τό γούστο της.

Δέν πρέπει να λησμονοῦμεν ότι οι Παρισιοί συρμοί δημιουργοῦνται διά τας mondaines και demimondaines του Παρισιού και διά τας εκατομμυριούχους των δυό κόσμων. Ο πολὺς όμως κόσμος ούτε οφείλει, ούτε ήμπορεί να παρακολουθή τας ιδιοτροπίας αυτές. Τά tailleurs είναι ή έντελεστέρα επινόησις του άπλουδ και κομψού φορέματος του διεθνούς και κοινού δια βασιλείσας και πτωχάς αστάς. Τόσον δέ είναι άληθές τούτο ώστε περισσότερο εκείναι από αυτές κάμνουν αδιάκωπον χρῆσιν εις κάθε εποχήν του έτους του φορέματος αυτού.

Καλαϊόθνητος

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Είναι ή εποχή των κοσμερών, των γλυκῶν, των κομπωστών και του νοικοκυριού έν γένει. Τά φρούτα του φθινοπώρου διατηροῦν τους ωραίους χυμούς των και τον χειμῶνα, άρκεί να διασκευασθοῦν εις κουτιά ή εις γυάλινα βάζα ζωχρωμένα ξηρά, ή άπλως εις γλυκά και μαρμελάτες.

Δι' ότους δέν είναι φίλοι των γλυκῶν, γίνεται εύκολα όσυνδυασμός του οίνουπνεύματος ή ή διατήρησις μέσα εις καθαρό νερό, από τό όποιον όμως έχει άφαιρεθή καταλήτως ο άτμοσφαιρικός αέρας. Άκόμη πολλά φρούτα διατηροῦνται έντελώς νωπά κρεμασμένα εις ύπόγεια δροσερά, χωρίς ύγρασίαν. Τά άχλάδια, τά κυδώνια, τά

σταφύλια τοῦ Ὀκτωβρίου, ἢ φράουλες δηλ. τὰ ρόδια, τὰ ξυνόμηλα, ἓνα εἶδος πεπονιῶν, διατηροῦνται τὸν χειμῶνα εἰς ἐντελῶς φυσικὴν κατάστασιν. Πάντως ὅμως τὰ φρούτα εἶναι ὑγιεινότερα βρασμένα, δι' ὅσους μάλιστα ἔχουν ἀδύνατα στομάχια καὶ γιὰ τοὺς ἀρθροϊτικούς ἐν γένει,

Διὰ τὰ διατηρηθῶν πρέπει νὰ ζεματισθοῦν μὲ βραστό νερό.

Γιὰ τὰ σπίτια ποῦ ὑπάρχουν παιδιὰ ἢ κατασκευὴ τῶν κοσερβῶν καὶ γιὰ τὸ τραπέζι καὶ γιὰ τὸ δειλινό των γίνεται ἀπλούστατα. Πέρνετε ἀπὸ ὅλα τὰ φρούτα τῆς ἐποχῆς. Σταφύλια, ροδάκινα, κυδόνια, ξυνόμηλα, τὰ καθαρίζετε, τὰ ξεκουκουτίζετε, καὶ τὰ κόβετε κομάτια. Τὰ πιτίζετε μὲ ζάχαρη κοπανισμένη μέσα σὲ πῆλινα ἀλλοιμένα δοχεῖα πάτους πάτους καὶ ἔπειτα λύνετε μέλι καὶ τὰ σκεπάζετε. Τὰ βίζετε μέσα εἰς φοῦρνον ἑλαφρὸν καὶ τὰ ἀφίνετε νὰ σιγοψηθοῦν. Ἐπειτα τὰ σκεπάζετε μὲ χαρτί ἀλοιμμένο ἀπὸ μέσα μὲ οἶνόπνευμα καὶ τὰ φυλάττετε εἰς στεγνὸ μέρος. Ἄν θέλετε πρὶν τὰ σκεπάζετε, χύνετε εἰς τὴν στεγνὴν ἐπιφάνειαν των οἶνόπνευμα.

Ἄλλο εἶδος κατασκευῆς χωρὶς βράσιμο. Βίζετε τὰ φρούτα σας μέσα εἰς βάζα χωματένια ὄχι ἀλοιμμένα, ἀφοῦ τὰ καθαρίσετε καὶ τὰ κομματιάσετε, ὅπως προείπαμεν. Πάλιν πάτους πάτους μὲ χονδροκοπανισμένη ζάχαρη καὶ τὰ σκεπάζετε μὲ ἄσπρο καλὸ ξεῖδι, φυσικὰ ἀρετσίνωτο. Τὰ φρούτα πρέπει νὰ εἶναι ὠριμα καὶ νὰ κατασκευασθοῦν μὲ ξηρὸν καιρὸν. Τὰ σκεπάζετε καὶ τὰ ἀφίνετε 2—3 μῆνας.

Ροδάκινα εἰς μποτίλιες. Τὰ κόβετε εἰς δύο. Σπάζετε τὰ κουκούτσια, τὰ ζεματίζετε καὶ τὰ ξεφλούδιζετε. Τὰ μοιράζετε εἰς δύο καὶ τοποθετεῖτε τὸ κάθε μισὸ εἰς τὸ μισὸ ροδάκινο. Τοποθετεῖτε τὰ ροδάκινα κατὰ σειράν μέσα εἰς πλατύστομο μπουκάλι (βάζο), καὶ γεμίζετε μὲ σιρόπι 20 βαθμῶν. Τὸ σιρόπι μετράτε μὲ τὸ βροσίροπον. Τὰ σκεπάζετε ὄχι μὲ φελούς, ἀλλὰ μὲ φούσκες γουρουιού λευκαμένες καὶ στεγνωμένες. Πουλοῦν ἔτοιμες διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Σκεπάζετε τὸ μπουκάλι σας τὸ δένετε καὶ βίζετε καὶ δευτέραν. Ἔχετε νὰ βράζη νερὸ εἰς βαθὺ τσουκάλι, βίζετε τῆς μποτίλιες σας νὰ βράσουν 3 λεπτά. Ἀπὸ τὰ ροδάκινα δὲν ἀφαιρεῖτε τὰ φλούδια.

Τὰ κορόμηλα, τὰ διμάσκηνα, ἢ βερδάσες, μένουν ὀλόκληρα, τρυποῦνται μὲ καρφίτζα εἰς διάφορα μέρη, μένουν μὲ τὴν μισὴ οὐρά, ζεματίζονται καὶ σκεπάζονται μὲ σιρόπι 22 βαθμῶν. Τὰ βρίζετε bain-marie 3 λεπτά. Τὰ ξυνόμηλα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς καθαρίζετε καὶ ἀφαιρεῖτε τὰ σκληρὰ τῆς μέσης μὲ τὰ κουκούτσια, δένετε καλά τὴ ζάχαρη καὶ ζεστὴ ὅπως εἶναι βίζετε τὰ μῆλα, τὰ ὁποῖα ἀφήνετε νὰ βράσουν, ὡς ποῦ νὰ δέσουν καλά. 2 ὄκ. μῆλα 1 1/2 ὄκ. ζάχαρη. Γίνονται πολὺ νόστιμα καὶ σερεβίρονται μὲ ψωμάκια φριγανισμένα, ἀλοιμμένα μὲ φρέσκο βούτυρο.

ΠΡΟΣ ΤΑΣ κ. κ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΡΙΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦνται ἔσται ἐκ τῶν κ. κ. ἀναγνωστριῶν μας καθυστεροῦν ἀκόμη τὴν ἐγγραφὴν των ἢ νὰ πληρώσωσιν αὐτὴν εἰς τοὺς κατὰ τόπους ἀνταποκριτὰς μας, ἢ νὰ τὴν ἀποστείλουν εἰς τὸ γραφεῖον μας διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς, χωρὶς ἀναβολὴν.

ΔΡ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ Ι. ΒΑΘΗ

Ἡ μόνη ἐν Ἑλλάδι Διπλωματοῦχος Ὄδοντοϊατρός τοῦ ἐν Pednsylvania Πανεπιστημίου τῆς Φιλαδελφίας, ἐπὶ διεστικὴν βοηθός τοῦ δικαστήμου καθηγητοῦ τῆς χειρουργικῆς Dr W. Roe δέχεται τοὺς πάσχοντας ἐν τῇ Κλινικῇ τῆς Πανεπιστημίου 81 ἀπὸ τῆς 10—12 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3—6 μ. μ. Θεραπεύει κατὰ τὰ τελευταῖα ἀμερικανικὰ συστήματα. Τεχνητοὶ ὀδόντες ἀπαράμιλλοι. Θεραπεύεται τελείως πᾶσα ἀσυμμετρία τοῦ στόματος, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας.

Εἰς ΩΡΑΙΟΤΑΤΗΝ καὶ δροσόλουστον θέσιν τῶν Πατησίων ἰδρύθη παρὰ τοῦ γνωστοῦ ἱατροῦ κ. Ἀβάζου ἀναρρωτήριο καίνουργές, ἀνταποκρινόμενον εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας παντός ἀναρρωνύοντος. Λουτρά, ἀεροθεραπεία, περιποιήσεις οἰκογενειακῆ καθιστοῦν τὴν εἰς τὸ ἀναρρωτήριο τοῦτο διαμονὴν πολύτιμον καὶ δι' ἀνθρώπους πάσχοντας ἀπὸ νευρικὴν ἐξάντλησιν καὶ ἀπὸ ὑπερκόπωσης.

ΚΟΡΗ γνωρίζουσα τὴν Ἀγγλικὴν, δυναμένη δὲ νὰ βοηθῇ εἰς τὴν ραπτικὴν καὶ νὰ συνοδεύῃ μικρὰ εἰς τὸν περίπατον ζητεῖ θέσιν εἰς οἰκογένειαν. Συνιστᾶται θερμότερα ἀπὸ ἡμᾶς.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ νηπιαγωγὸς ἀνταλαμβάνει τὴν προγύμνασιν μικρῶν καὶ συνοδεύει αὐτὰ εἰς περίπατον. Πληροφορίαι παρ' ἡμῖν.